

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**ČINNOST ARMÁDY ČR PŘI MIMOŘÁDNÝCH
UDÁLOSTECH A KRIZOVÝCH STAVECH V DOBĚ
MÍRU**

Autor práce: Pavel Smrčka

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: plk. Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Mé poděkování patří panu plk. Mgr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D. za odborné vedení při tvorbě této bakalářské práce a za jeho věcné připomínky, které mi pomohly tuto práci utvořit do této podoby.

ABSTRAKT

SMRČKA, P. *Činnost Armády ČR při mimořádných událostech a krizových stavech v době míru : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2014. 73 s. Vedoucí bakalářské práce : Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Klíčová slova: Armáda České republiky, integrovaný záchranný systém, krizový stav, mimořádná událost.

Bakalářská práce představuje Armádu České republiky jako neopomenutelného člena integrovaného záchranného systému při řešení mimořádných událostí většího rozsahu. Také představuje zákony, nařízení a vnitřní předpisy, které nasazení armády upravují a určují odpovědné osoby, které mohou rozhodnout o jejím nasazení. Objasňuje metodiku vyžádání pomoci při různých druzích mimořádných událostí a jejich nutnosti rychlého zásahu. Popisuje postavení Armády České republiky v integrovaném záchranném systému. Její zapojení v něm při záchranných a likvidačních pracích, kterých se společně v historii účastnila. A porovnává současné možnosti se stavem v minulosti.

ABSTRACT

SMRČKA, P. *Activities of the Czech Army during Emergency and Crisis Situations in Peace Time : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2014. 73 p. Supervisor Mgr. Štěpán Kavan, Ph.D.

Key words: Army of the Czech Republic, the Integrated Rescue System, the state of crisis, emergency event.

The bachelor thesis presents the Army of the Czech Republic as an irreplaceable member of the integrated rescue system in solving large scale emergencies. It also represents laws, regulations and internal rules which govern the army deployment and determine responsible persons, who may decide on its deployment. It explains the methodology of requesting assistance in the different types of emergencies and their need for rapid intervention. This work describes the position of the Army of the Czech Republic in the integrated rescue system. Its involvement in the rescue and winding-up works, which the Army participated in history. And it compares current possibilities with the situation in the past.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 SOUBOR POZNATKŮ O MOŽNOSTI NAsAZENÍ ARMÁDY ČR PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÝCH STAVECH	12
2.1 Základní pojmy	12
2.2 Armáda ČR.	13
2.3 Integrovaný záchranný systém.....	16
2.4 Plánovaná pomoc na vyžádání	18
2.5 Ostatní pomoc	20
2.6 Vyžadování Armády ČR k plnění úkolů.....	21
2.6.1 Použití AČR k záchranným pracím.....	21
2.6.2 Použití AČR k likvidačním pracím	21
2.6.3 Použití AČR k odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky	22
2.6.4 Použití vyčleněných sil a prostředků AČR v případě vzniku mimořádné události 2. nebo 3. stupně na jaderných elektrárnách Temelín a Dukovany.....	22
2.7 Logistické zabezpečení	23
3 POSTAVENÍ ARMÁDY ČR V INTEGROVANÉM ZÁCHRANNÉM SYSTÉMU	24
3.1 Poplachový plán.....	24
3.2 Ústřední poplachový plán	25
3.3 Poradní, pracovní a koordinační orgány	27
3.3.1 Bezpečnostní rada státu.....	27
3.3.2 Ústřední krizový štáb	27
3.3.3 Ústřední povodňová komise.....	28
3.3.4 Bezpečnostní rada kraje a obce	28
4 MOŽNOSTI VYŽADOVÁNÍ SIL A PROSTŘEDKŮ	30
4.1 Záchranné práce	30
4.1.1 Vyžádání sil a prostředků AČR, hrozí-li nebezpečí z prodlení.....	30
4.1.2 Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 219/1999 Sb.	31
4.1.3 Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 239/2000 Sb.	32
4.2 Likvidační práce.....	33
4.2.1 Ostatní pomoc	33
4.2.2 Plánovaná pomoc na vyžádání	34
4.3 Mimořádná událost 2. nebo 3. stupně na jaderné elektrárně Temelín a Dukovany ..	35
4.3.1 Dekontaminace osob a techniky	35
4.3.2 Úkoly pořádkové služby PČR.....	36
4.4 Odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky	37
5 ČINNOST ARMÁDY ČR PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÁCH STAVECH	39
5.1 Stav před a po reformách Armády ČR.....	39
5.1.1 Rok 2003	39

5.1.2 Rok 2008	42
5.1.3 Rok 2013	43
5.1.4 Porovnání změn.....	43
5.2 Použití SaP AČR při mimořádné události.....	44
5.2.1 Povodeň 2002.....	45
5.2.2 Ptačí chřipka.....	47
5.2.3 Povodeň 2013.....	48
5.3 Příprava na mimořádné události.....	50
5.3.1 Zóna 2013	50
5.3.2 Nákaz 2010.....	50
5.3.3 Boleslavská hradba 2009.....	51
6 DISKUSE	52
ZÁVĚR.....	58
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	60
SEZNAM ZKRATEK.....	64
SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ.....	65
SEZNAM PŘÍLOH.....	65
PŘÍLOHY	66

ÚVOD

Čas od času se na našem území stane událost, která vyvolá krizový stav. Může se jednat o mimořádnou událost, která vznikla na určitém území a byla vyvolána jakýmkoli způsobem. Také se může se jednat o události způsobené přírodními vlivy, jako jsou povodně, zemětřesení, ale také i o nehody většího rozsahu, průmyslové nehody a další události, které vyžadují účast integrovaného záchranného systému. Pokud je událost takového rozsahu, že zasahující jednotky potřebují další živou sílu, či techniku, kterou nedisponují, mohou požádat další složky integrovaného záchranného systému o součinnost. Mezi tyto ostatní složky patří mimo jiné i Armáda České republiky.

Tato bakalářská práce se zaměří na možnosti využití Armády ČR při zapojení do struktury integrovaného záchranného systému. Armáda ČR může provádět široké spektrum prací a disponuje množstvím speciální techniky. Někteří specialisté jsou zapojeni do různých stálých struktur, které jsou v neustálé pohotovosti a jsou připraveni k okamžitému zapojení do integrovaného záchranného systému. Další vojáci jsou k dispozici pro využití během situací, které se dají předvídat, především spolupracují s Policií ČR a tito vojáci jsou připraveni se zapojit během několika hodin do určených struktur. Dále je možnost využít zbytek Armády ČR, která není zahrnuta do žádných stálých pohotovostí, ale je připravena, pokud by byla jakákoli mimořádná událost, k nasazení na záchranné, likvidační a další práce. Každá z těchto skupin má jinou reakční dobu, způsob vyžádání a odpovědné osoby, které žádost mohou podat. V této bakalářské práci budou osvětleny všechny uvedené aspekty vyžadování a součinnosti Armády ČR v rámci integrovaného záchranného systému.

Také zde budou uvedeny možnosti Armády ČR pro případ mimořádných událostí. Co vše je schopna provádět, jak by tato činnost mohla a měla vypadat. Kolik je schopna poskytnout živé síly na různé práce, jakými druhy techniky disponuje a jakým způsobem je to přínos pro integrovaný záchranný systém. Dále je také důležité znát postavení Armády ČR ve struktuře celého integrovaného záchranného systému, kdo je oprávněn vydávat rozkazy jednotlivým prvkům a řídit je.

1 CÍLE A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem této bakalářské práce je systematicky prezentovat metodiku činnosti Armády ČR při mimořádných událostech a krizových stavech. Dalšími cíli je charakterizovat postavení Armády ČR v systému integrovaného záchranného systému a průběh spolupráce v něm. Vysvětlit metodiku vyžadování Armády ČR pro zapojení do integrovaného záchranného systému.

Aby tato bakalářská práce dosáhla všech cílů, je zapotřebí prostudovat dostupnou literaturu, která obecně pojednává o využití integrovaného záchranného systému a okrajově se dotýká také ostatních složek. Základní stanovené úkoly pro Armádu ČR lze nalézt v zákonných normách, zejména v ústavním zákoně č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších podpisů, v zákoně č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, v zákoně č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Je potřeba najít veškeré zákony, které se těchto činností Armády ČR dotýkají a dále je rozvíjejí. Dále spoustu činností upravuje Vláda ČR a Ministerstvo obrany interními normativními akty a Ministerstvo obrany s Ministerstvem vnitra podepisují různé mezirezortní smlouvy, jako je Dohoda o plánované pomoci a Rámcová dohoda o spolupráci mezi MV a MO, které upravují vztahy a postavení v integrovaném záchranném systému. Také samotná Armáda ČR, respektive každý stupeň velení, vydává svá nařízení, popřípadě své upřesnění. Za základní směrnici se považuje Směrnice náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky. Od této směrnice se ostatní směrnice a nařízení nižších stupňů odvíjejí a doplňují konkrétnější údaje ve vztahu k určité činnosti.

Pro dosažení uceleného pohledu na tuto problematiku je nutné z těchto materiálů využít všechny relevantní informace a sestavit je do srozumitelné formy, protože jednotlivé zákonné normy a interní normativní akty na sebe vzájemně odkazují, popřípadě se doplňují a odpovědi na jednoznačné otázky se ne vždy naleznou v jednom z těchto dokumentů.

V první části této práce budou definovány základní pojmy, které jsou důležité pro další rozvoj a lepší pochopení této práce. Jedná se zejména o přehled základní legislativy, která opravňuje Armádu ČR k zapojení do integrovaného záchranného systému. Dále struktura Armády ČR, která je důležitá z pohledu dislokace jednotlivých útvarů. Při vzniku mimořádné události bude připraven k nasazení útvar, pokud bude hrozit nebezpečí z prodlení, který je místu vzniku mimořádné události nejbližší. Dále zde bude uveden seznam stálých vyčleněných sil a prostředků Armády ČR a jejich možnosti nasazení. S tímto je spojený seznam osob, které jsou oprávněny podat žádost o použití Armády ČR jako ostatní složky IZS při řešení vzniklé mimořádné události.

Další část této práce bude zaměřena na postavení Armády ČR ve struktuře IZS. Bude zde uvedeno, ve kterých dokumentech spojených s IZS se vyskytuje Armáda ČR. V jakém je zde postavení, co je od ní vyžadováno. Také je důležitá struktura různých komisí a štábů, které jsou jako poradní orgán zřízeny stále nebo se vytvářejí při vzniku mimořádné události nebo při vyhlášení krizového stavu. Zde bude tato část práce zaměřena na funkcionáře, kteří jsou ze struktury Armády ČR a koordinují činnost mezi civilními a armádními složkami.

Ve čtvrté kapitole budou vypsány všechny možnosti nasazení sil a prostředků Armády ČR na území České republiky v době míru, které umožňují zákony a nařízení. Také zde bude uvedena metodika činnosti vyžadování pomoci v rámci IZS při vzniku mimořádné události. Při různých činnostech je tato metodika různá a proto je potřeba znát všechny možnosti a okolnosti, které jsou spojené s vyžadováním živé síly a techniky pro zapojení do struktur IZS.

V poslední kapitole budou uvedeny některé mimořádné události, při kterých se Armáda ČR zapojila do struktury IZS a zasahovala při řešení těchto situací. Tímto popisem mimořádných událostí budou uvedeny možnosti nasazení vojáků, co je potřeba před nasazením vydat za nařízení, popř. kdo o toto nasazení musí požádat. Aby byli vojáci připraveni na různé varianty nasazení, provádějí se na území České republiky společné cvičení s ostatními složkami IZS, které jsou zaměřeny na různé mimořádné události. Proto v této kapitole budou také uvedeny společné cvičení, které většinou zaštiťuje Ministerstvo vnitra. Také zde bude uveden stav, který byl před zahájením reformy Armády ČR a v jejím průběhu. Porovnáním dnešních možností s minulostí bude zřejmé, zda reformy byly pro možnosti nasazení při mimořádných událostech vhodné nebo naopak toto nasazení ztížily.

V této bakalářské práci budou pro zpracování dat použity následující metody:

- Sběr dat – základní metoda, při které dochází k získávání a shromažďování dat z různých zdrojů. Tato metoda bude zastoupena v celé bakalářské práci, kdy sběr dat bude důležitý k získání všech relevantních informací.¹
- Analýza a syntéza – metody označující rozkládání celého objektu na části a opětovné spojení v jeden celek. Analýza rozlišuje na objektu jednotlivé části nebo prvky, vysvětluje podmínky vzniku, etapy vývoje. Odděluje podstatné od nepodstatného, vede od složitého k jednoduchému, od mnohosti k jednotě. Syntéza spojuje prvky v celek, dodává jednotě konkrétnost, doplňuje analýzu a tvoří s ní nedílný celek.²
- Dedukce – typ usuzování a metoda zkoumání, při níž se z premis použitím určitých pravidel dospívá k novému tvrzení nebo závěru.³
- Komparace – metoda porovnání bude využita zejména v poslední kapitole při srovnání možností nasazení jednotek dříve a nyní.

¹ *Slovník cizích slov* [online]. 2010 [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=Anal%C3%BDza&typ=0>>.

² CHROBÁKOVÁ, E., et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie: A-Ž*. Praha, 1999, s. 44.

³ CHROBÁKOVÁ, E., et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie: A-Ž*. Praha, 1999, s. 205.

2 SOUBOR POZNATKŮ O MOŽNOSTI NASAZENÍ ARMÁDY ČR PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÝCH STAVECH

2.1 Základní pojmy

*Mimořádná událost*⁴ - je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizový stav – jedná se o právní pojem. Nevzniká eskalací hrozeb, ale musí být vyhlášen orgánem krizového řízení, nikdo jiný toto právo nemá. Smyslem vyhlášení krizového stavu je legalizace změn kompetencí jednotlivých orgánů krizového řízení, možnosti nasazení sil a prostředků, čerpání ze zdrojů potřebných pro překonání dané krizové situace.⁵

Krizové stavy se dělí:⁶

- *stav nebezpečí* – vyhláší se na celém území kraje po dobu 30 dnů hejtmanem kraje. Pokud je potřeba tuto dobu prodloužit hejtman, tak může učinit se souhlasem vlády. Nelze-li odvrátit vzniklé ohrožení v rámci stavu nebezpečí, hejtman neprodleně požádá vládu o vyhlášení nouzového stavu.
- *nouzový stav* – vyhláší se na celém území státu nebo jen v ohrožených regionech Vládou ČR, v případě nebezpečí z prodlení Předsedou vlády, jehož rozhodnutí vláda schválí nebo zruší do 24 hodin od vyhlášení. Nouzový stav se vyhláší nejdéle na 30 dnů. V případě potřeby lze tuto dobu prodloužit po předchozím souhlasu Poslanecké sněmovny. Současně s vyhlášením nouzového stavu musí vláda vymezit, která práva a v jakém rozsahu se v souladu s Listinou základních práv a svobod omezují a které povinnosti a v jakém rozsahu se ukládají.

⁴ PROCHÁZKOVÁ, D. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Praha, 2010, s. 103.

⁵ ANTUŠÁK, E. *Krizový management. Hrozby, krize, příležitosti*. Praha, 2009, s. 238.

⁶ ANTUŠÁK, E. *Krizový management. Hrozby, krize, příležitosti*. Praha, 2009, s. 238, 239.

- **stav ohrožení státu** – je vyhlášen při bezprostředním ohrožení státní svrchovanosti nebo územní celistvosti státu nebo jeho demokratických základů. Je vyhlášen Parlamentem ČR na návrh vlády a k přijetí usnesení o vyhlášení stavu ohrožení státu je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a senátorů.
- **válečný stav** – je vyhlášen podle Ústavy ČR Parlamentem ČR v případě, hrozí-li státu bezprostřední napadení nebo je-li napaden nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně.

2.2 Armáda ČR

Ozbrojené síly České republiky jsou vytvářeny za účelem účasti na zajištění bezpečnosti České republiky a mohou spolupracovat s ozbrojenými silami jiných států, pokud se jedná o plnění závazků České republiky. Mohou také působit v zahraničí, jde-li o nevojenské operace. Hlavním úkolem ozbrojených sil je příprava k obraně České republiky. Ozbrojené síly jsou tvořeny Armádou, Hradní stráží a Vojenskou kanceláří prezidenta republiky.⁷

Ozbrojené síly představují jeden z hlavních „silových“ nástrojů výkonné moci státu a jeho bezpečnostního systému. Jejich základním úkolem je připravovat se k obraně České republiky a bránit ji proti vnějšímu napadení. Plní též úkoly, které vyplývají z mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně proti napadení. Ozbrojené síly se dále podílejí na činnostech ve prospěch míru a bezpečnosti ve světě, a to zejména účastí na operacích na podporu a udržení míru a záchranných a humanitárních akcích. Ozbrojené síly nelze použít k přímému zásahu proti účastníkům stávkové vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců.⁸

Armáda ČR je základem Ozbrojených sil. Člení se na vojenské útvary, vojenská zařízení a vojenské záchranné útvary. Tyto základní prvky se mohou slučovat do vyšších organizačních celků.⁹

⁷ PERNICE, B. *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*. Praha, 2007, s. 23.

⁸ BALABÁN, M. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 116.

⁹ BALABÁN, M. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 117.

Armádu lze také použít podle § 14, zákona číslo 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů:¹⁰

- ke střežení objektů důležitých pro obranu státu,
- k plnění úkolů Policie České republiky, pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou,
- k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy,
- k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,
- k letecké dopravě ústavních činitelů,
- k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy,
- k zabezpečení dopravy pro vlastní potřeby,
- k poskytování leteckých služeb,
- k zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády,
- k zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí,
- k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany.

Struktura Armády České republiky:¹¹

- Velení
- Generální štáb
- Velení vzdušných sil
- Velení pozemních sil
- Velení výcviku – Vojenská akademie

Struktura Vzdušných sil Armády České republiky:¹²

- 21. základna taktického letectva Čáslav
- 22. základna letectva Sedlec, Vícenice u Náměště nad Oslavou
- 23. základna vrtulníkového letectva Přerov
- 24. základna dopravního letectva Praha - Kbely
- 25. protiletadlová raketová brigáda Strakonice

¹⁰ BALABÁN, M. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 117.

¹¹ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-09-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/struktura/default.htm>>.

¹² *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2014-01-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzdušnych-sil-86864/>>.

- 26. pluk velení, řízení a průzkumu Brandýs nad Labem - Stará Boleslav
- Správa letiště Pardubice

Struktura Pozemních sil Armády České republiky:¹³

- 4. brigáda rychlého nasazení Žatec
 - 41. mechanizovaný prapor Žatec
 - 42. mechanizovaný prapor Tábor
 - 43. výsadkový mechanizovaný prapor Chrudim
 - 44. lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec
- 7. mechanizovaná brigáda Hranice
 - 71. mechanizovaný prapor Hranice
 - 72. mechanizovaný prapor Přeaslavice
 - 73. tankový prapor Přeaslavice
 - 74. lehký motorizovaný prapor Bučovice
- 13. dělostřelecká pluk Jince
 - 131. dělostřelecký oddíl Jince
 - 132. dělostřelecký oddíl Jince
- 15. ženijní pluk Bechyně
 - 151. ženijní prapor Bechyně
 - 153. ženijní prapor Olomouc
- 31. pluk radiační, chemické a biologické ochrany Liberec
 - 311. prapor radiační, chemické a biologické ochrany
 - 312. prapor radiační, chemické a biologické ochrany
 - 314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení
- 53. pluk průzkumu a elektronického boje Opava
 - 532. prapor elektronického boje Opava
 - 102. průzkumný prapor Prostějov
- 103. středisko CIMIC/PSYOPS Lipník nad Bečvou
- 14. pluk logistické podpory Pardubice
 - 141. zásobovací prapor Pardubice
 - 142. prapor oprav Klatovy
- 104. zabezpečovací prapor Olomouc

¹³ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2012 [cit. 2014-01-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-pozemnich-sil-86865/>>.

Jednou z funkcí Armády ČR je podpora civilních orgánů. Může být použita k podpoře integrovaného záchranného systému, při zásazích v případě živelných pohrom, technologické katastrofy nebo jiných závažných situacích. Armáda se může účastnit bezprostředních záchranných činností nebo následných likvidačních prací. Dále mohou být její síly a prostředky využity k podpoře civilních orgánů při řešení krizových situací na území České republiky nebo při mezinárodních záchranných a humanitárních operacích, kde se nasazují zejména zdravotnické, ženiijní a chemické útvary a jednotky disponující potřebnými schopnostmi. Při potřebě mohou být nasazeny jednotky aktivních záloh. Ozbrojené síly ČR mohou být také použity k posílení Policie ČR při zajišťování ochrany státních hranic a k plnění úkolů služby pořádkové policie či ochranné služby.¹⁴

Pro upřesnění a definování podmínek pro použití sil a prostředků AČR v rámci IZS byla v roce 2003 podepsána Rámcová smlouva mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany o spolupráci v oblasti integrovaného záchranného systému.¹⁵

2.3 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém je podle zákona č. 239/2000 Sb., koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Základními složkami IZS jsou Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany, zdravotnická záchranná služba a Policie ČR. Hlavním koordinátorem a zřizovatelem operačních středisek IZS je HZS. Ostatní složky IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány veřejného zdraví, havarijní pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.¹⁶

IZS vznikl z potřeby každodenní činnosti záchranářů, zejména při zvládnutí složitých nouzových situací, vyvolaných haváriemi, nehodami a živelnými pohromami, při kterých je třeba organizovat společnou činnost všech, kdo mohou svými silami a prostředky, pravomocemi nebo jinými možnostmi přispět k provedení záchrany osob, zvířat, majetku nebo životního prostředí. Při koordinaci každé společné činnosti je

¹⁴ *Bílá kniha o obraně*. Praha, 2011, s. 47-49.

¹⁵ KROUPA, M., ŘÍHA, M. *Integrovaný záchranný systém*. Praha, 2006, s. 80.

¹⁶ URBAN, R., BAKOŠ, E. *Veřejná správa a její fungování v krizových situacích*. Brno, 2009, s. 29.

velmi důležité zajistit včasné a úplné předávání zpráv, erudované posouzení vzniklé situace a rozhodnutí o organizaci a nasazení všech potřebných a dostupných sil a prostředků k zásahu. V průběhu zásahu je pak nutné rychle a správně reagovat na vývoj situace.¹⁷

Při zásazích jednotek začleněných v IZS není dotčeno jejich postavení a úkoly, které jsou stanoveny ve zvláštních zákonech, kterými se jednotlivé složky řídí. Při zásahu jsou všechny složky IZS povinny se řídit pokyny a rozkazy velitele zásahu, popřípadě starosty obce s rozšířenou působností nebo hejtmána kraje. Pokud je koordinace záchranných a likvidačních prací řízena centrálně ze stupně ministerstva, tak pokyny může vydávat také samo Ministerstvo vnitra.¹⁸

Za organizaci a řízení ochrany obyvatelstva při eliminaci mimořádných událostí nesou odpovědnost a plní úkoly v rámci svých kompetencí v souladu se zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů:¹⁹

- ministerstva a jiné ústřední správní úřady,
- orgány kraje, za které plní úkoly Hasičský záchranný sbor kraje,
- hejtman,
- obecní úřad,
- starosta obce,
- právnické osoby a podnikající fyzické osoby.

Základními složkami IZS jsou:²⁰

- Hasičský záchranný sbor České republiky,
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí,
- zdravotnická záchranná služba,
- Policie České republiky.

¹⁷ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L. *Odezva a obnova*. Praha, 2008, s. 62.

¹⁸ KAVAN, Š., DOSTÁL, J. a kol. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při mimořádných událostech v podmínkách Jihočeského kraje*. České Budějovice. 2012, s. 18-19.

¹⁹ MARTÍNEK, B., et al. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol*. Praha. 2003, s. 12.

²⁰ MARTÍNEK, B., et al. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol*. Praha. 2003, s. 11.

Odst. 2 § 4 zákona o IZS stanoví, že ostatní složky IZS poskytují při záchranných a likvidačních pracích plánovanou pomoc na vyžádání. To znamená, že ostatní složky IZS s nabízeným druhem činnosti počítají a je naplánována. Zajišťuje se uzavřením veřejnoprávní smlouvy s názvem Dohoda o plánované pomoci na vyžádání.²¹

2.4 Plánovaná pomoc na vyžádání

Armádu lze použít na plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích jako ostatní složku IZS. SaP AČR může vyžádat pouze OPIS GŘ HZS a mohou být nasazeny v souladu s dohodou. O rozsahu poskytnutí pomoci rozhodne ZNGŘ-Ř SOC MO, který následně informuje NGŠ AČR.²²

Dohodou, kterou se Armáda České republiky řídí, je Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky. Poslední tato dohoda byla podepsána v roce 2010. Ve veřejnoprávní smlouvě se řeší podmínky dohody, co zajistí MV – GŘ HZS ČR, k čemu se zavazuje MO – GŠ AČR a na čem se obě smluvní strany dohodly.

Důležitou součástí je příloha této dohody Přehled sil a prostředků AČR vyčleněných ve prospěch integrovaného záchranného systému, kde jsou stanoveny jednotlivé odřady, dislokace útvarů, kdo tento odřad vyčleňuje, název odřadu, základní schopnosti odřadu, počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacity a časová kalkulace pohotovosti k výjezdu.

²¹ PROCHÁZKOVÁ, D., ŠESTÁK, B., POLÍVKA, L. *Odezva a obnova*. Praha, 2008, s. 66-67.

²² *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

V této příloze jsou síly a prostředky rozděleny do těchto základních skupin s popisem jejich základní činnosti:²³

- Odřady pro nouzové ubytování – převoz materiálu a vybudování nouzového tábora,
- Odřady pro evakuaci a humanitární pomoc – evakuace osob ze zátopových oblastí, převoz humanitární pomoci a zásobování,
- Odřady pro pomoc technikou – vyprošťování vozidel při kalamitní situaci na komunikacích,
- Odřady pro zabezpečení sjízdnosti – zemní práce k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech, přemostění komunikace do 20 m při rozsáhlých povodních,
- Odřady pro terénní a zemní práce – rýhování, hloubení, navážka zeminy, podpora provádění trhacích a demoličních prací při ledových povodních a jiné potřebě,
- Odřady pro průzkum a detekci látek CBRN – monitorování radiační a chemické situace, sběr vzorků a jejich vyhodnocování,
- Odřady pro dekontaminaci techniky – dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek,
- Odřady pro dekontaminaci osob – dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek,
- Zdravotnické odřady – izolace a léčení osob se závažnými nákazami, posílení odborných kapacit ve stálých nemocnicích podle místa zásahu,
- Veterinární odřady – zásah při vzniku nálezů zvířat, odběr a vyšetření vzorků,
- Letecké síly a prostředky pro záchranné práce – záchrana a evakuace osob, průzkum místa události, přeprava záchranných týmů IZS.

²³ ČESKO. *Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky*. Praha, 2010, s. 1-7.

Dohoda také řeší, kdy se nasazují síly a prostředky, které jsou vyčleněny podle přílohy 1:²⁴

- po rozhodnutí řídicího důstojníka nebo štábu MV – GŘ HZS ČR v rámci ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací,
- na základě žádosti velitele zásahu nebo operačního a informačního střediska IZS nebo hejtmána příslušného kraje, předané MV – GŘ HZS ČR vždy prostřednictvím operačního a informačního střediska IZS kraje,
- podle stanovených a nastavených mechanismů vnějšího havarijního plánu při radiační havárii nebo havárii objektu nebo zařízení s nebezpečnými látkami.

2.5 Ostatní pomoc

Armáda může poskytnout ostatní pomoc složkám IZS na žádost HZS kraje, krajského úřadu nebo MV při provádění záchranných a likvidačních prací. O jejich nasazení na základě delegované pravomoci rozhodne ZNGŠ – Ř SOC MO.²⁵

AČR je schopna nasadit v míru ve prospěch Policie ČR do 1000 vojáků na dobu do 3 měsíců a v rámci integrovaného záchranného systému do 1200 vojáků na dobu do 1 měsíce s tím, že v závislosti na ohrožení nebo vyhlášení krizového stavu či při mobilizaci ozbrojených sil ČR mohou být s ohledem na souběžně plněné úkoly tyto počty odpovídajícím způsobem upraveny.²⁶

²⁴ ČESKO. *Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky*. Praha, 2010, s. 1-7.

²⁵ Jindřichův Hradec [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

²⁶ Ministerstvo obrany České republiky [online]. 2004-2013 [cit. 2013-09-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mocr.army.cz/images/id_5001_6000/5238/zprava.doc>.

2.6 Vyžadování Armády ČR k plnění úkolů

2.6.1 Použití AČR k záchranným pracím

Mohou vyžadovat:²⁷

- hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu došlo k pohromě u NGŠ AČR,
- hejtmani krajů a starostové obcí nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany, hrozí-li nebezpečí z prodlení u velitele vojenského útvaru, nebo u náčelníka vojenského zařízení, které jsou nejbližší místu pohromy ,
- Ministerstvo vnitra v souladu s ÚPP IZS prostřednictvím OPIS GŘ HZS ČR,
- hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS prostřednictvím OPIS IZS kraje,
- velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS, v ostatních případech prostřednictvím místně příslušného OPIS IZS,
- HZS kraje, krajský úřad nebo MV jako ostatní pomoc.

2.6.2 Použití AČR k likvidačním pracím

Mohou vyžadovat:²⁸

- Ministerstvo vnitra v souladu s ÚPP IZS prostřednictvím OPIS GŘ HZS ČR,
- hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS prostřednictvím OPIS IZS kraje,
- velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS, v ostatních případech prostřednictvím místně příslušného OPIS IZS,
- HZS kraje, krajský úřad nebo MV pro potřebu složek IZS jako ostatní pomoc.

²⁷ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

²⁸ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

2.6.3 Použití AČR k odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky

Mohou vyžadovat:²⁹

- vedoucí správních úřadů, orgánů územní samosprávy právnických osob a požární ochrany vojenskou techniku s nezbytně nutnou obsluhou, pokud nemají potřebnou techniku k odstranění takového ohrožení u NGŠ AČR.

2.6.4 Použití vyčleněných sil a prostředků AČR v případě vzniku mimořádné události 2. nebo 3. stupně na jaderných elektrárnách Temelín a Dukovany

Mohou vyžadovat:³⁰

- k zabezpečení dekontaminace osob a techniky, případně hospodářských zvířat:
 - na JE Temelín: hejtman Jihočeského kraje nebo jeho odpovědný zástupce, nebo v případě nebezpečí z prodlení ředitel HZS Jihočeského kraje nebo jeho odpovědný zástupce (řídící důstojník nebo velitel zásahu),
 - na JE Dukovany: hejtman kraje Vysočina a Jihomoravského kraje nebo jeho odpovědný zástupce, nebo v případě nebezpečí z prodlení ředitel HZS kraje Vysočina a Jihomoravského kraje, nebo jeho odpovědný zástupce (řídící důstojník nebo velitel zásahu).
- k plnění úkolů pořádkové služby PČR:
 - ředitelé příslušných Krajských ředitelství PČR Jihočeského kraje, kraje Vysočina a Jihomoravského kraje cestou integrovaného operačního střediska Policie.

Pokud by došlo k souběhu několika závažných mimořádných událostí na území ČR a mimořádné události 3. stupně na jaderné elektrárně, tak o prioritě požadavků

²⁹ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

³⁰ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

o nasazení sil a prostředků AČR bude rozhodovat v rámci ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR.³¹

2.7 Logistické zabezpečení

Logistická podpora nasazených SaP AČR je řešena ze strany mateřského útvaru, jako při zabezpečení vojsk v polních podmínkách. Pokud mateřský útvar nedisponuje daným materiálem nebo nemá dostatečné kapacity, vyžádá o doplnění svého nadřízeného.

Voják při nasazení má nárok na bezplatnou stravu. Toto lze zajistit několika způsoby. Stravování se může zajistit u vojenského stravovacího zařízení, smluvně u jiné organizace státní správy, smluvně v restauračním zařízení, vydáním studené stravy nebo proplacením stravy.

Při nasazení voják využívá výstrojní součástky, které mu byly vydány. Pokud charakter práce, kterou bude vykonávat, vyžaduje nějaké ochranné pomůcky nebo ochranné oděvy, je mateřský útvar povinen ho tímto materiálem vybavit.

Pokud nasazení SaP AČR bude dlouhodobé, řeší se ubytování v objektech Ministerstva obrany. Pokud tyto objekty nejsou k dispozici nebo nemají potřebné kapacity, poté se ubytování řeší s příslušnými krajskými úřady, starosty obcí nebo řediteli územních odborů PČR. V krajním případě lze ubytování vojáků řešit polními prostředky, to znamená, že budou vyvezeny od mateřského útvaru polní stany.

³¹ ČESKO. *Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky*. Praha, 2010, s. 1-7.

3 POSTAVENÍ ARMÁDY ČR V INTEGROVANÉM ZÁCHRANNÉM SYSTÉMU

K realizaci opatření v rámci IZS dochází, pokud se na místě mimořádné události sejdou dvě a více složek IZS a je potřeba vzniklou situaci řešit a koordinovat postup jednotek. Způsob řízení a rozsah záchranných a likvidačních prací závisí na velikosti a charakteru negativní situace a na počtu a druhu zasahujících jednotek.³²

Obecně lze způsob řízení rozdělit do tří úrovní:³³

- Taktická úroveň řízení je místo, kde se negativní událost projeví nebo se dá předpokládat. Za veškerou činnost na místě je odpovědný velitel zásahu, kterým obvykle je, pokud zvláštní právní předpisy nestanoví jinak, velitel jednotky požární ochrany. Ten řídí ostatní složky IZS na místě a k tomu si může zřídit výkonný prvek – štáb velitele zásahu,
- Operační úroveň probíhá v operačních střediscích základních složek IZS, přičemž operační a informační střediska HZS ČR jsou zároveň i operačními a informačními středisky IZS. Operační a informační střediska IZS povolávají na žádost velitele zásahu ostatní složky IZS,
- Strategickou úrovní řízení tvoří přímé zapojení starosty obce s rozšířenou působností, hejtmána kraje nebo Ministerstva vnitra do koordinační činnosti, pokud jsou k tomu požádáni velitelem zásahu. K této činnosti využívají předem vytvořený krizový štáb a krizové plány. Zapojení hejtmána kraje a Ministerstva vnitra probíhá automaticky, pokud je podle příslušného poplachového plánu IZS událost klasifikována nejvyšším stupněm poplachu.

3.1 Poplachový plán

Poplachový plán je dokument, který upravuje povolání záchranných složek při organizaci záchranných a likvidačních prací. Poplachový plán se zpracovává pro územní celek. Rozlišujeme úrovně krajské a ústřední. Poplachový plán kraje slouží pro povolání složek IZS kraje k mimořádné události. Schválený je uložen k využívání

³² BALABÁN, M. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 186.

³³ BALABÁN, M. *Kapitoly o bezpečnosti*. Praha, 2007, s. 186,187.

na OPIS IZS. Musí obsahovat plán spojení na základní a ostatní složky, přehled sil a prostředků ostatních složek a způsob povolávání a vyrozumívání.³⁴

3.2 Ústřední poplachový plán

Ústřední poplachový plán je podobně jako poplachový plán kraje určen ke koordinaci záchranných a likvidačních prací. Ústředním orgánem, který plán zpracovává a koordinuje případné akce, je MV – GŘ HZS ČR. Ústřední poplachový plán je schvalován Ministrem vnitra. Tento plán je využit, pokud krajská úroveň koordinace je nedostatečná nebo pokud pro provádění záchranných a likvidačních prací jsou nutné síly a prostředky, které nejsou k dispozici v rámci daného kraje. V tuto chvíli může hejtman, starosta obce s rozšířenou působností nebo velitel zásahu přes krajské OPIS požádat o tyto složky jiný kraj. Pomoc pak bude v souladu se zákonem o IZS koordinována z úrovně vyšší, to je z úrovně MV – GŘ HZS ČR podle ústředního poplachového plánu.³⁵

V Rámcové smlouvě mezi MV a MO o spolupráci v oblasti IZS je uvedeno, že AČR zabezpečí dočasné organizované nasazení sil a prostředků s potřebným vojenským materiálem, zejména vojenskou technikou, pod velením příslušného velitele nebo náčelníka k záchranným pracím nebo k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožující životy, zdraví, značné majtkové hodnoty nebo životní prostředí, které je zahrnuté jak v ústředním poplachovém plánu, tak i v poplachových plánech IZS krajů.³⁶

Ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací je:³⁷

- vyžádaná, při které generální ředitelství poskytuje pomoc a povolává a nasazuje síly a prostředky ústředního poplachového plánu při řešení mimořádné události postiženému kraji nebo více krajům, nebo koordinuje vysílání sil a prostředků do zahraničí; nasazené složky se řídí pokyny velitele zásahu na místě mimořádné události nebo starosty obce s rozšířenou působností, jestliže koordinuje záchranné a likvidační práce

³⁴ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ ml., D., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Brno, 2010, s. 61.

³⁵ SMETANA, M., KRATOCHVÍLOVÁ ml., D., KRATOCHVÍLOVÁ, D. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Brno, 2010, s. 61, 62.

³⁶ ČESKO. *Rámcová smlouva mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany o spolupráci v oblasti integrovaného záchranného system*. Praha, 2003, s.1-7.

³⁷ *Vláda České republiky* [online]. 2009-2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/ustredni-poplachovy-plan-2011.pdf>>.

nebo hejtmana kraje, jestliže koordinuje záchranné a likvidační práce nebo vyhlásil stav nebezpečí, nebo velitele jednotky vyslané do zahraničí,

- přímá, při které generální ředitelství řídí přímými pokyny nebo prostřednictvím pokynů hasičským záchranným sborům krajů vybrané složky při přímo řízených záchranných a likvidačních pracích; podmínkou pro její uplatnění je vyhlášení nouzového stavu, stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Koordinační role a řídicí pravomoci územních orgánů tím nejsou dotčeny s výjimkou koordinace těch vybraných složek, které zabezpečují přímo řízené záchranné a likvidační práce.

V případě vyhlášení ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací je oprávněno síly a prostředky zařazené do ústředního poplachového plánu povolávat a nasazovat pouze operační a informační středisko generální ředitelství. Toto se nevztahuje na síly a prostředky HZS krajů zařazené do ústředního poplachového plánu.³⁸

Síly a prostředky zařazené do ústředního poplachového plánu jsou uvedeny v příloze č. 1 tohoto plánu pod názvem Přehled sil a prostředků složek integrovaného záchranného systému, kterými přímo disponuje Ministerstvo vnitra - generální ředitelství HZS ČR při ústřední koordinaci záchranných a likvidačních prací. Těmito odřady může přímo disponovat Ústřední krizový štáb nebo Ministerstvo vnitra. Jejich využití kraji je možné pouze prostřednictvím OPIS MV - GŘ HZS ČR za předpokladu, že jejich požadavku bude dána priorita. V této tabulce jsou uvedeny i síly a prostředky vyčleněné Armádou ČR. Armáda ČR má specifické postavení a úkoly. Některé speciální síly a prostředky, zejména chemické, zdravotnické, vrtulníkové a ženíjní jednotky, není možno povolát, nasadit nebo využít z úrovně kraje. Ani OPIS MV - GŘ HZS ČR tyto síly a prostředky nepovolává zcela samostatně, ale vždy prostřednictvím operačního střediska Generálního štábu AČR.³⁹

V tabulkách přílohy č. 1 Ústředního poplachového plánu jsou také uvedeny síly a prostředky předurčené k určité činnosti. Jsou zde začleněny i odřady z AČR, které

³⁸ *Vláda České republiky* [online]. 2009-2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/ustredni-poplachovy-plan-2011.pdf>>.

³⁹ SKALSKÁ, K., HANUŠKA, Z., DUBSKÝ, M. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha, 2010, s. 47, 48.

jsou shodné se silami a prostředky, které jsou uvedeny v příloze Dohody o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky. Mimo AČR poskytuje odřady i MV GŘ HZS ČR, HZS krajů, Český červený kříž, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Generální ředitelství cel, Policie ČR, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Ministerstvo zdravotnictví, Hlavní báňská záchranná stanice Praha, Horská služba ČR, Svaz záchranných brigád kynologů ČR a některé další subjekty.

3.3 Poradní, pracovní a koordinační orgány

Pro lepší zapojení a koordinaci armády je důležité, aby byli zástupci ozbrojených sil přítomni při jednání a plánování zásahů, kterých se jednotlivé složky ozbrojených sil účastní. V těchto radách, komisích nebo štábech musí být kvalifikovaní lidé, kteří dobře znají možnosti Armády ČR, aby mohli okamžitě reagovat na různé požadavky a ihned vyhodnotit, zda požadavky můžou jednotky splnit v zadaném časovém horizontu.

3.3.1 Bezpečnostní rada státu

BRS byla vytvořena ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů. BRS je stálý pracovní orgán Vlády, který koordinuje a vyhodnocuje problematiku bezpečnosti a předkládá vládě návrhy k jejímu zabezpečení. BRS je koncipována jak orgán pro přípravu opatření v oblasti bezpečnosti, tak i orgán, který je schopen řešit vzniklé krizové situace. Radu tvoří Předseda vlády a dále ministři podle rozhodnutí Vlády. V současné době je členem BRS i Ministr obrany.⁴⁰

3.3.2 Ústřední krizový štáb

ÚKŠ je pracovním orgánem Vlády pro řešení krizových situací. Štáb po vyhlášení krizového stavu nebo při hrozbě vzniku mimořádné události, která by ohrozila bezpečnost České republiky, připravuje návrhy pro řešení těchto situací. Tyto návrhy předkládá BRS. Dále zabezpečuje operativní součinnost s orgány krizového řízení mezinárodních organizací a posuzuje opatření přijímané správními úřady

⁴⁰ *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-234869.aspx>>.

a orgány územních samosprávných celků nebo opatření mezirezortního charakteru navrhaných ministerstvy. Štáb se skládá ze sedmnácti členů a předsedu jmenuje Předseda vlády podle charakteru situace. Předsedou štábu může být Ministr vnitra nebo obrany. Pokud se nejedná o krizové stavy spojené s vnějším napadením státu, tak je jmenován předsedou Ministr vnitra. Dalšími členy mimo jiné jsou náměstek ministra obrany a náčelník Generálního štábu Armády České republiky.⁴¹

3.3.3 Ústřední povodňová komise

Ústřední povodňová komise je orgánem vlády na úseku ochrany proti povodním. Vykonává dozor nad povodněmi, pokud zasáhla rozsáhlé území. Pokud povodňové komise krajů nestačí činit vlastními silami opatření, pak tyto opatření činí ústřední povodňová komise. Oprávnění a povinnosti komise v případě vyhlášení stavu nebezpečí a nouzového stavu přecházejí na ústřední orgán krizového řízení. Při této situaci se ústřední povodňová komise stává součástí Ústředního krizového štábu. Tato komise se skládá ze dvanácti členů, přičemž předsedou je Ministr životního prostředí a členem mimo jiné je náměstek Ministra obrany.⁴²

3.3.4 Bezpečnostní rada kraje a obce

Bezpečnostní rady krajů a obcí jsou koordinačními orgány pro přípravu na krizové situace. Podle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, je Předseda bezpečnostní rady kraje hejtman kraje, který jmenuje členy bezpečnostní rady. Předsedou bezpečnostní rady obce je starosta této obce, který jmenuje členy.⁴³

Bezpečnostní rada kraje má nejvíce 10 členů. Podle Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., jmenuje hejtman členy bezpečnostní rady kraje vždy:⁴⁴

- zástupce hejtmána,
- ředitele krajského úřadu,
- příslušníka Policie České republiky určeného policejním prezidentem,
- ředitele hasičského záchranného sboru kraje,

⁴¹ *Vláda České republiky* [online]. 2009-2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/ustredni-krizovy-stab-51792/>>.

⁴² *Ministerstvo životního prostředí České republiky* [online]. 2006-2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW:

<<http://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/ustredni-krizovy-stab-51792/>>.

⁴³ RICHTER, R. *Výkladový slovník krizového řízení*. Praha, 2010, s. 12, 13.

⁴⁴ RICHTER, R. *Výkladový slovník krizového řízení*. Praha, 2010, s. 12.

- příslušníka Armády České republiky určeného náčelníkem Generálního štábu Armády České republiky,
- řiditele územně příslušného střediska zdravotnické záchranné služby,
- zaměstnance kraje zařazeného do krajského úřadu, jehož zároveň jmenuje tajemníkem bezpečnostní rady kraje.

Bezpečnostní rada obce, která je určena v zákoně č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, se skládá s nejvíce 8 členů. Starosta určené obce jmenuje jejími členy podle Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., vždy:⁴⁵

- místostarostu,
- tajemníka obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena,
- příslušníka Policie České republiky určeného policejním prezidentem nebo jím určeným služebním funkcionářem,
- příslušníka hasičského záchranného sboru kraje určeného ředitelem hasičského záchranného sboru kraje nebo jím určeným služebním funkcionářem,
- velitele sboru dobrovolných hasičů určené obce, je-li tento sbor zřízen,
- zaměstnance určené obce, jehož zároveň jmenuje tajemníkem bezpečnostní rady určené obce.

⁴⁵ RICHTER, R. *Výkladový slovník krizového řízení*. Praha, 2010, s. 13.

4 MOŽNOSTI VYŽADOVÁNÍ SIL A PROSTŘEDKŮ

Při řešení každé mimořádné události většího rozsahu, kdy je potřeba zapojit ostatní složky IZS k záchranným nebo likvidačním pracím je důležité, aby oprávněné osoby, které mohou síly a prostředky AČR vyžadovat, věděli, na jakou činnost a jakou cestou o tyto posily zažádat. Metodika vyžadování je jednou z povinných součástí poplachového plánu každého kraje i ústředního poplachového plánu. V minulosti se stávaly situace, že oprávněné osoby nevěděly, že o pomoc mohou zažádat nebo nevěděly, na jakou pomoc mají nárok. Také se stávalo, že po žádosti oprávněné osoby nebylo rozhodnuto z důvodu, že nebylo jasné, kdo o vyslání jednotek může rozhodnout a kdo má vydat příslušné rozkazy.

Pro použití metodiky vyžadování sil a prostředků AČR k zapojení do složek IZS je rozhodující, o jakou činnost se jedná, kdo o vyslání jednotek žádá a za jaké situace je tato žádost podána. Pro vyžadování sil a prostředků k záchranným pracím je rozhodující, zda hrozí nebezpečí z prodlení či ne. Dále je také důležité, zejména u vyžadování k záchranným a likvidačním pracím, podle kterého zákona je žádost podána. Nasazení sil a prostředků AČR umožňují dva zákony, tedy zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Rozdíl je, kde oprávněná osoba, která o posily žádá, podá svoji žádost, a kdo o této žádosti rozhodne a vyšle určené jednotky k zapojení do IZS.

4.1 Záchranné práce

4.1.1 Vyžádání sil a prostředků AČR, hrozí-li nebezpečí z prodlení

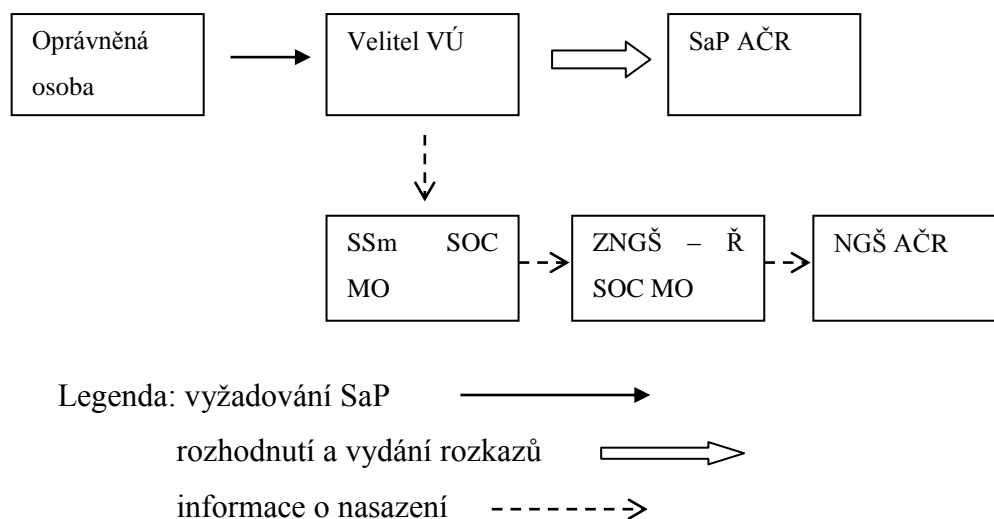
V případě, že hrozí nebezpečí z prodlení. Vyžadování sil a prostředků se provádí na základě zákona č. 219/1999 Sb., a oprávněné osoby, které mohou použití AČR vyžadovat, jsou hejtmani krajů, starostové obcí nebo velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany. Vyžadování sil a prostředků provádějí u velitele útvaru nebo u náčelníka vojenského zařízení, které jsou nejbližší místu pohromy.⁴⁶

Oprávněná osoba vznesе požadavek u velitele útvaru nebo u náčelníka vojenského zařízení. Ten rozhodne o nasazení sil a prostředků svého útvaru nebo

⁴⁶ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

zařízení a vydá potřebně rozkazy. Zároveň vyrozumí o nasazení jednotek své operační velitelství, které toto hlášení předá SSm SOC MO a dále se předává přes ZNGŠ – Ř SOC MO až k NGŠ AČR.

Obr. 1. Vyžádání sil a prostředků AČR, hrozí-li nebezpečí z prodlení⁴⁷

4.1.2 Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 219/1999 Sb.

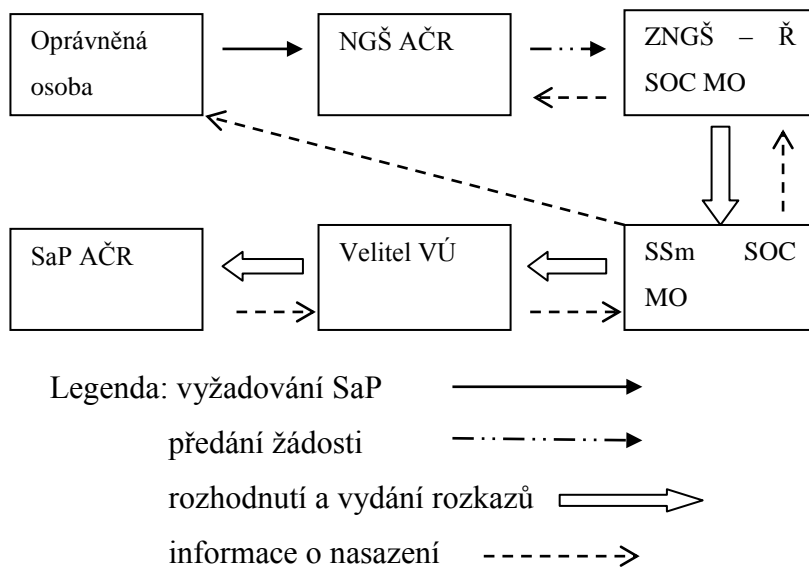
Pokud nebezpečí z prodlení nehrozí, mohou hejtmani krajů a starostové obcí, v jejichž obvodu k pohromě došlo, vyžadovat nasazení AČR u NGŠ AČR.⁴⁸

Oprávněná osoba vyžaduje nasazení sil a prostředků AČR u NGŠ AČR, který tuto žádost předá ZNGŠ – Ř SOC MO, který rozhodne o nasazení sil a prostředků AČR a tento svůj rozkaz předá přes SSm SOC MO a operační velitelství k veliteli určeného útvaru nebo náčelníkovi vojenského zařízení. Tento příslušný velitel či náčelník v souladu s rozkazem ZNGŠ – Ř SOC MO vyše určené jednotky k zapojení do IZS. Informace o nasazení jednotek jdou od jednotek přes velitele útvaru nebo náčelníka vojenského zařízení, operačního velitelství, SSm SOC MO, ZNGŠ – Ř SOC MO až k NGŠ AČR.

⁴⁷ *Vlastní sestavení*

⁴⁸ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

Obr. 2. Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 219/1999 Sb.⁴⁹

4.1.3 Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 239/2000 Sb.

Na rozdíl od předchozích možností se podle zákona 239/2000 Sb., dají vyžadovat přímo jednotky zařazené do plánované pomoci na vyžádání, tedy jsou zahrnuty do ústředního poplachového plánu a poplachového plánu krajů. Samozřejmě oprávněné osoby mohou žádat o ostatní pomoc, tedy o nasazení sil a prostředků, které nejsou zařazené do plánované pomoci na vyžádání, tedy nejsou uvedeny v příloze Dohody o plánované pomoci na vyžádání a v příloze Ústředního poplachového plánu.⁵⁰

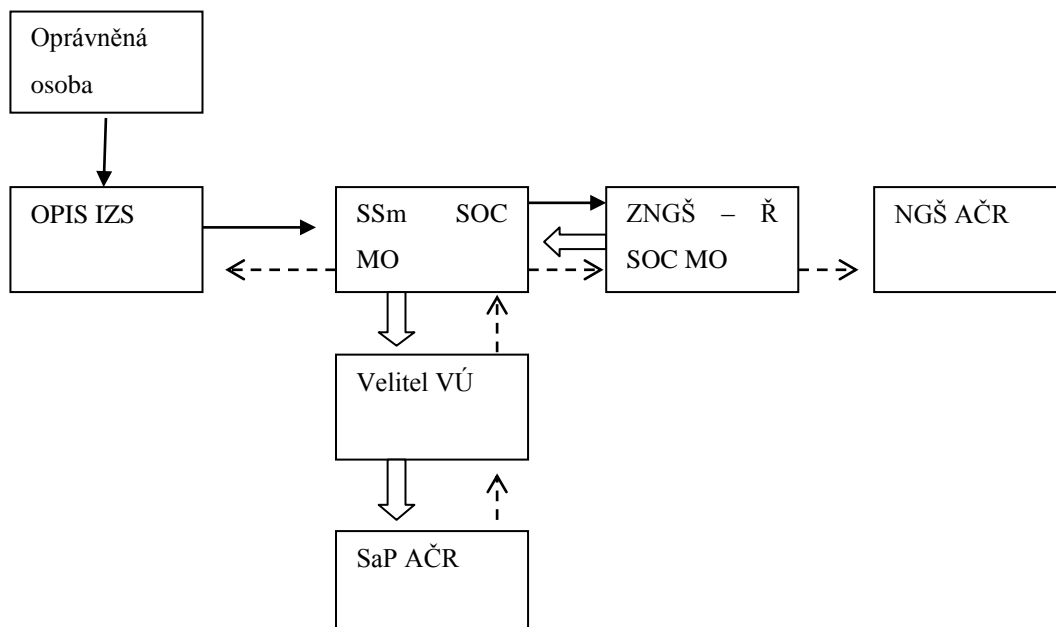
O jednotky vyčleněné do plánované pomoci na vyžádání může zažádat podle ÚPP IZS Ministerstvo vnitra, dále v souladu s příslušnými poplachovými plány IZS hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností. V ostatních případech velitel zásahu na místě zásahu u velitelů a vedoucích složek IZS nebo prostřednictvím příslušného operačního střediska. O ostatní pomoc může zažádat HZS kraje, krajský úřad nebo Ministerstvo vnitra. Vyžadování sil a prostředků se provádí ve všech těchto případech prostřednictvím OPIS IZS, které tuto žádost předá SSm SOC MO a to ZNGŠ – Ř SOC MO, který o nasazení jednotek rozhodne a vydá příslušné rozkazy. Zároveň o vyžádání jednotek informuje NGŠ AČR. Rozkazy jsou cestou SSm SOC MO a příslušného operačního velitelství k veliteli útvaru nebo náčelníkovi vojenského zařízení, který v souladu s rozkazy vyšle jednotky k zapojení do IZS. Informace o nasazení jednotek

⁴⁹ *Vlastní sestavení*

⁵⁰ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

jdou od jednotek přes velitele útvaru nebo náčelníka vojenského zařízení, operačního velitelství, SSm SOC MO, ZNGŠ – Ř SOC MO až k NGŠ ČR.

Obr. 3. Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 239/2000 Sb.⁵¹

Legenda: vyžadování SaP \longrightarrow
 rozhodnutí a vydání rozkazů \Longrightarrow
 informace o nasazení $- - - - - \longrightarrow$

4.2 Likvidační práce

U likvidačních prací záleží, zda se vyžádají síly a prostředky AČR podle §21 nebo §22 zákona č. 239/2000 Sb. Tedy zda se využijí vyčleněné síly a prostředky z plánované pomoci na vyžádání nebo se použijí jednotky jako ostatní pomoc. Pokud by bylo rozhodnuto o vyžádání sil a prostředků AČR jako ostatní pomoci, tak o nasazení těchto jednotek musí podle §16 zákona č. 219/1999 Sb., rozhodnout Vláda.⁵²

4.2.1 Ostatní pomoc

O nasazení sil a prostředků AČR k likvidačním pracím jako ostatní pomoc v sestavě IZS může zažádat HZS kraje, krajský úřad nebo MV.⁵³

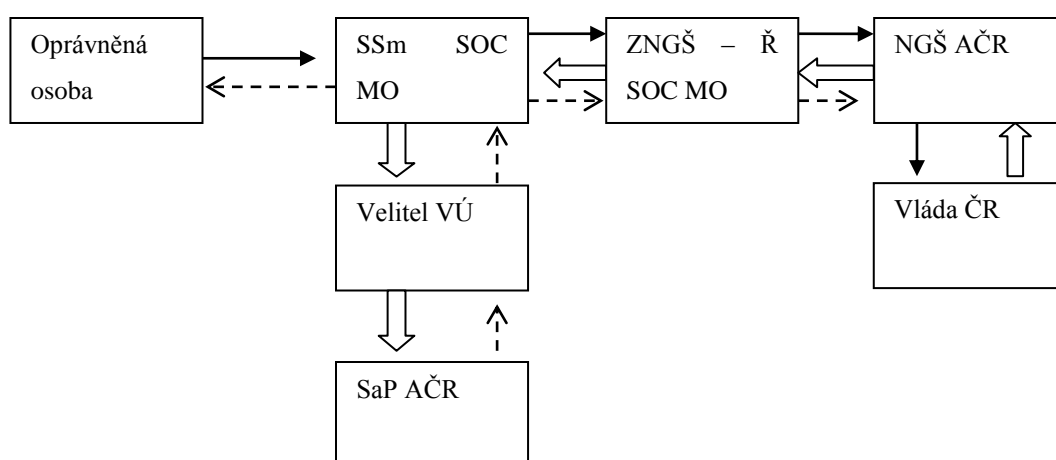
⁵¹ *Vlastní sestavení*

⁵² *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

⁵³ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

Oprávněná osoba podá svoji žádost prostřednictvím SSm SOC MO, která tuto žádost postoupí ZNGŠ – Ř SOC MO a ten NGŠ AČR. NGŠ AČR tuto žádost předkládá Vládě ČR, která poskytnutí sil a prostředků schválí nebo zamítne. Poté se předávají příslušné rozkazy cestou od Vlady ČR, NGŠ AČR, ZNGŠ – Ř SOC MO, SSm SOC MO, OV až k veliteli útvaru nebo náčelníkovi vojenského zařízení, který v souladu s ním vyšle jednotky. Poté se po stejné ose podává hlášení a informace o nasazení.

Obr. 4. Vyžádání sil a prostředků AČR na likvidační práce – ostatní pomoc⁵⁴

Legenda: vyžadování SaP \longrightarrow
 rozhodnutí a vydání rozkazů \longrightarrow
 informace o nasazení - - - - ->

4.2.2 Plánovaná pomoc na vyžádání

Plánovanou pomoc na vyžádání může vyžadovat MV v souladu s ÚPP IZS, hejtmani a starostové obcí s rozšířenou působností v souladu s příslušným poplachovým plánem IZS a velitel zásahu na místě zásahu. Všechny tyto žádosti se podávají prostřednictvím OPIS IZS.⁵⁵

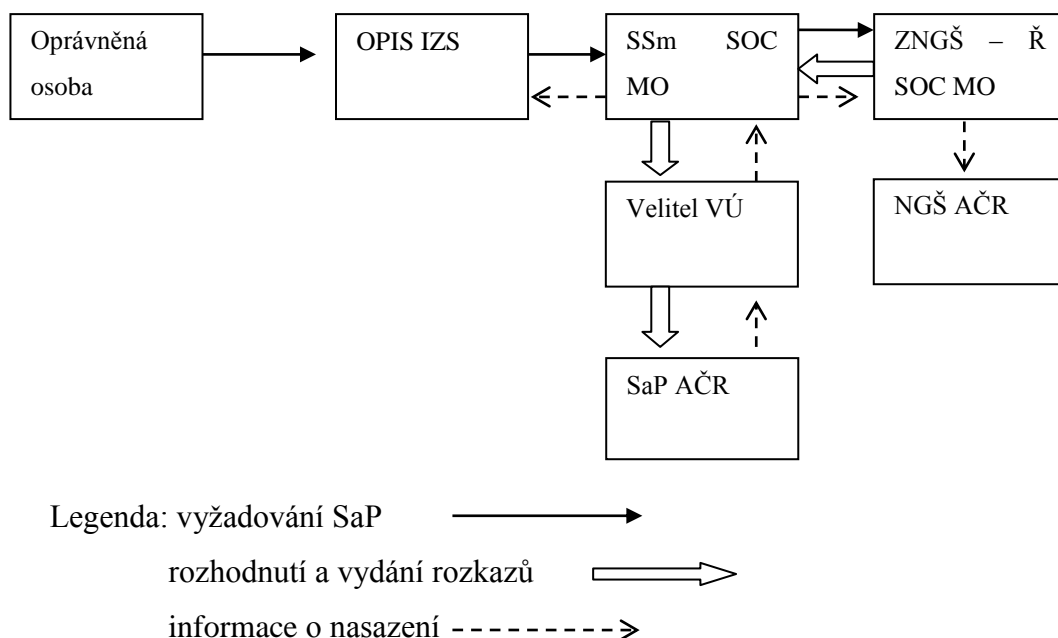
Oprávněná osoba podá svoji žádost prostřednictvím OPIS IZS na SSm SOC MO, ta ho postoupí ZNGŠ – Ř SOC MO, který rozhodne o poskytnutí plánované pomoci na vyžádání a vydá příslušné rozkazy. Zároveň o žádosti informuje NGŠ AČR. Rozkazy cestou SSm SOC MO, OV, jsou předány veliteli útvaru nebo náčelníkovi

⁵⁴ *Vlastní sestavení*

⁵⁵ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

vojenského zařízení, který v souladu s rozkazy vyše jednotky vyčleněné do plánované činnosti na vyžádání do místa určeného rozkazem.

Obr. 5. Vyžádání sil a prostředků AČR na likvidační práce – plánovaná pomoc na vyžádání⁵⁶

4.3 Mimořádná událost 2. nebo 3. stupně na jaderné elektrárně Temelín a Dukovany

4.3.1 Dekontaminace osob a techniky

Jelikož jaderné elektrárny leží v různých krajích, tak pro každou z nich jsou odpovědné osoby jiné. V zásadě jde o hejtmany krajů nebo jejich odpovědného zástupce. V případě ohrožení z prodlení je to ředitel HZS kraje nebo jeho odpovědný zástupce.⁵⁷

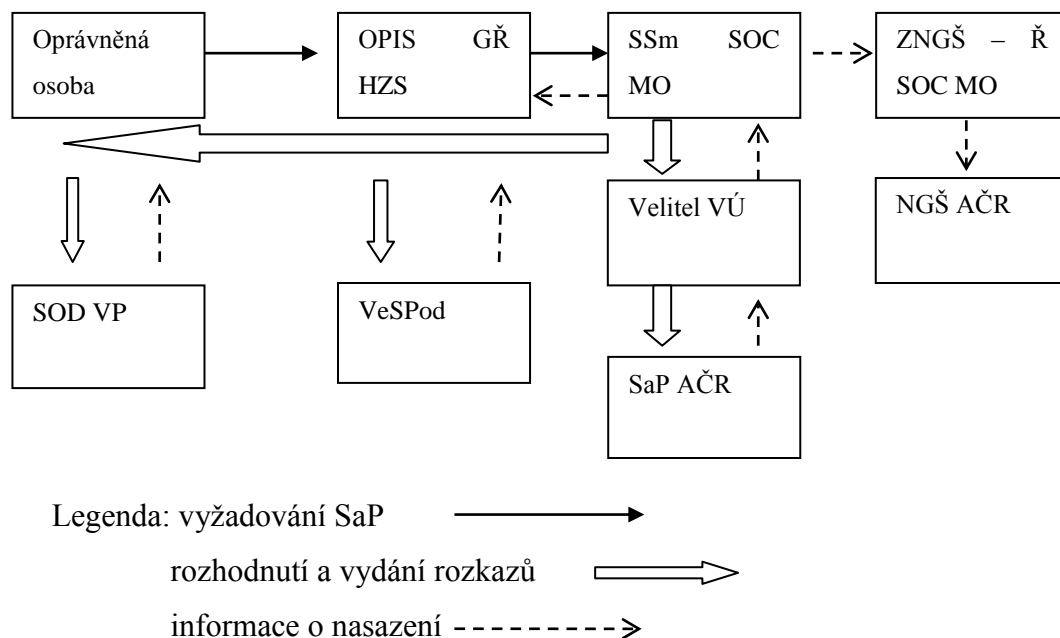
Nasazení vyčleněných sil a prostředků AČR vyžaduje oprávněná osoba prostřednictvím OPIS GŘ HZS ČR u SSm SOC MO, která podle platného rozdělení dekontaminačních odřadů do pohotovosti rozhodne, které odřady budou aktivovány. Aktivace jednotek se provádí prostřednictvím OV. Dále se aktivují síly a prostředky vojenské policie cestou SOD VP. Velitelství sil podpory zabezpečí vydání materiálu

⁵⁶ Vlastní sestavení

⁵⁷ Jindřichův Hradec [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

z centrálního skladu. Informace o nasazení jdou od aktivovaných odřadů, přes jejich velitele, OV, SSm SOC MO, ZNGŠ – Ř SOC MO, až k NGŠ AČR.

Obr. 6. Vyžádání sil a prostředků AČR pro dekontaminaci osob a techniky⁵⁸

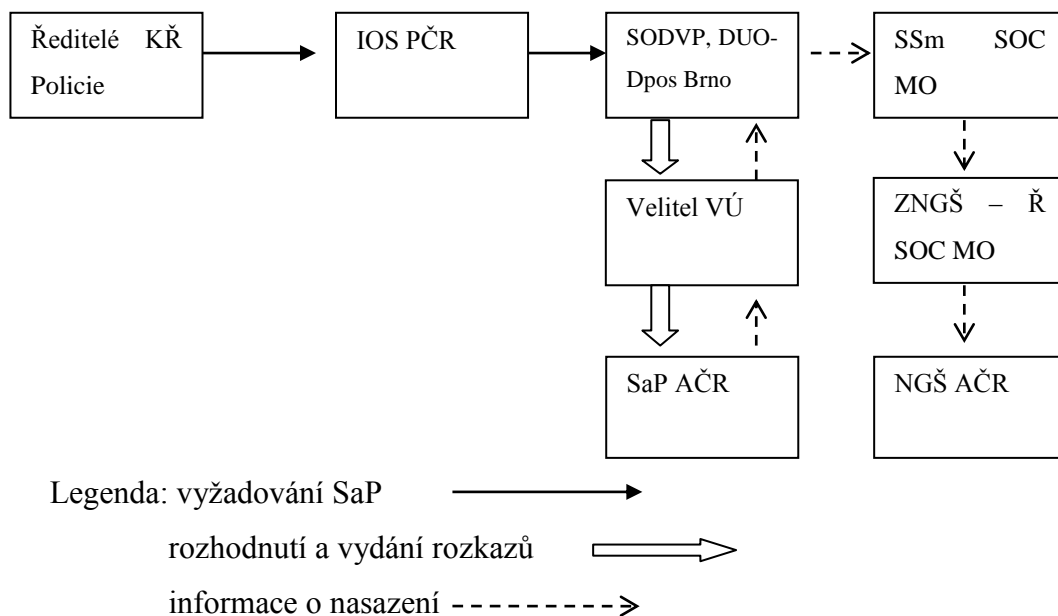
4.3.2 Úkoly pořádkové služby PČR

Nasazení vyčleněných SaP vyčleněných k plnění úkolů pořádkové služby PČR mohou vyžadovat ředitele příslušných Krajských ředitelství PČR Jihočeského kraje, kraje Vysočina a Jihomoravského kraje cestou integrovaného operačního střediska PČR. Vyžádání posílení PČR jde dále přes SOD VP a DUO-DPos Brno na určené OD útvaru a zařízení, kteří jsou do pohotovosti zařazeni, až k určeným jednotkám. Informace o nasazení jdou cestou OD útvarů, které byly nasazeny, SOD VP a DUO - DPos Brno, SSm SOC MO, ZNGŠ – Ř SOC MO, až k NGŠ AČR.⁵⁹

⁵⁸ Vlastní sestavení

⁵⁹ Jindřichův Hradec [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

Obr. 7. Vyžádání sil a prostředků AČR pro úkoly pořádkové služby PČR⁶⁰

4.4 Odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky

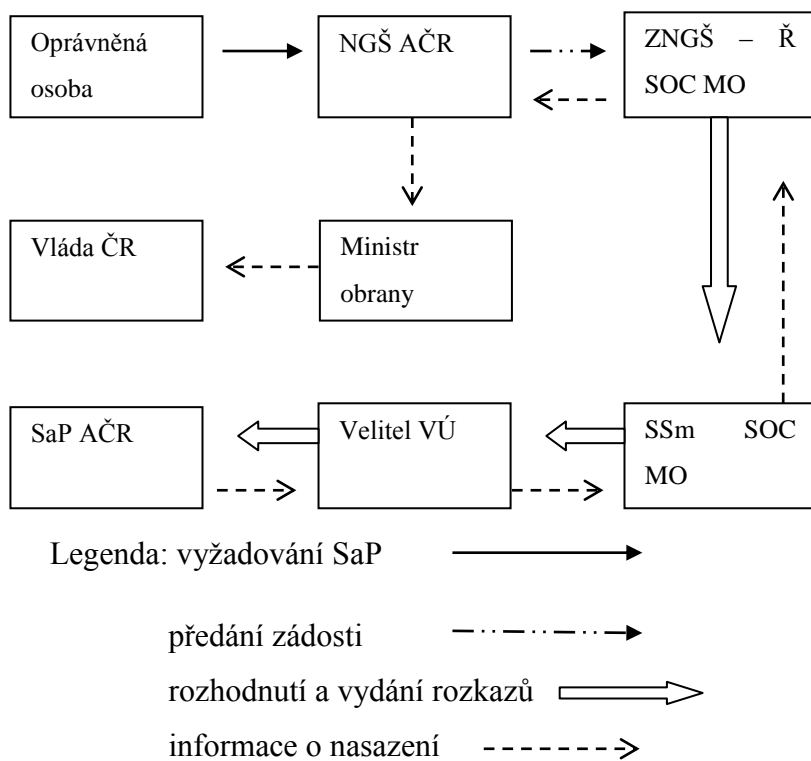
O vojenskou techniku s nezbytnou obsluhou, pokud touto technikou nedisponují, mohou vyžadovat vedoucí správních úřadů, orgánů územní samosprávy právnických osob a požární ochrany.⁶¹

Oprávněná osoba vyžaduje techniku přímo u NGŠ AČR, který ji předá ZNGŠ – Ř SOC MO, který o ní rozhodne a vydá příslušné rozkazy. Rozkazy se předávají přes SSm SOC MO, OV, veliteli útvaru nebo náčelníkovi vojenského zařízení, který v souladu s těmito rozkazy vyšle vyžádanou techniku. Informace o nasazení se předává cestou OV, SSm SOC MO, ZNGŠ – Ř SOC MO, NGŠ AČR. Který tuto informaci předá Ministru obrany a ten s ní seznámí vládu.

⁶⁰ *Vlastní sestavení*

⁶¹ *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.

Obr. 8. Vyžádání sil a prostředků AČR na odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky⁶²

⁶² *Vlastní sestavení*

5 ČINNOST ARMÁDY ČR PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH A KRIZOVÁCH STAVECH

5.1 Stav před a po reformách Armády ČR

5.1.1 Rok 2003

První reforma AČR, ze které bude tato práce vycházet, proběhla 1. prosince 2003. Před tímto datem zajišťovali záchranné a likvidační práce na území ČR zejména záchranné a výcvikové základny, které byly rozmístěny po celém území ČR. Jednalo se o 71. záchrannou a výcvikovou základnu Kutná Hora, 72. záchrannou a výcvikovou základnu Jindřichův Hradec, 73. záchrannou a výcvikovou základnu Rakovník, 74. záchrannou a výcvikovou základnu Bučovice a 75. záchrannou a výcvikovou základnu Olomouc/Hlučín. Jednotky z těchto základen byly chápány, jako druhosledové jednotky IZS, které podporovaly, doplňovaly a popřípadě je střídaly.⁶³

Prvním prosincem roku 2003 vznikla 15. ženijní záchranná brigáda s velitelstvím v Bechyni. Pod tuto nově vzniklou brigádu přešly všechny záchranné a výcvikové základny, které se přeměnily na záchranné prapory. Brigáda se tedy skládala ze 151. ženijního praporu Bechyně, 152. záchranného praporu Kutná Hora, 153. záchranného praporu Jindřichův Hradec, 154. záchranného praporu Rakovník, 155. záchranného praporu Bučovice, 156. záchranného praporu Olomouc a 157. záchranného praporu Hlučín.⁶⁴

15. ženijní záchranná brigáda měla dva hlavní úkoly. Tyto úkoly by se daly obecně rozdělit na vojenské a civilní. V praxi šlo o:⁶⁵

- ženijní podporu a zabezpečení bojové činnosti úkolových uskupení na našem území a v zahraničí. Tento vojenský úkol plnil 151. ženijní prapor,
- pomoc civilnímu obyvatelstvu, zejména plnění humanitárních úkolů civilní obrany, záchranné, vyprošťovací a další neodkladné práce při pohromách. Dále pokud se jedná o situace ohrožující životy, zdraví,

⁶³ KOVAŘÍK, J. *15. ženijní záchranná brigáda*. Praha, 2005, s. 7.

⁶⁴ KOVAŘÍK, J. *15. ženijní záchranná brigáda*. Praha, 2005, s. 11.

⁶⁵ KOVAŘÍK, J. *15. ženijní záchranná brigáda*. Praha, 2005, s. 12, 14, 24.

majetkové hodnoty a životní prostředí. Tyto civilní úkoly plnily všechny záchranné prapory.

Záchranné prapory působily jako podpora a doplnění základních složek IZS, před nasazením ostatních vojenských útvarů a zařízení.

Z příslušníků záchranných praporů byli na základě požadavků OPIS IZS sestaveny záchranné odřady, které byly schopny po vyžádání oprávněnými osobami vyjet do 240 minut na určené místo. Tyto výjezdové záchranné jednotky byly vybaveny materiálem na různé typy zásahů a podle konkrétní události si vyvážely potřebný materiál. Jejich hlavním úkolem bylo provádět zásahy na podporu civilních orgánů.⁶⁶

Do časové normy 240 minut vyjížděl záchranný odřad o síle až 70 vojáků se 30 kusy techniky. Ale jako prvotní pomoc zasahovala záchranná výjezdová jednotka o síle 8 osob a 4 kusů techniky. Tato jednotka vyjížděla z posádky do 60 minut od obdržení žádosti. Zbytek záchranného praporu bylo možno nasadit do 24 hodin a do stejné časové normy bylo možno rozvinout i materiální základnu humanitární pomoci s kapacitou až 450 osob.⁶⁷

Vyžadování vojáků do struktur IZS probíhalo stejně jako dnes. Oprávněné osoby nebo instituce žádaly o nasazení jednotek AČR u SOC MO. Rozdílem byla prioritizace nasazovaných útvarů. Pokud byly vyžádané jednotky z AČR, tak jako první byly vysílány ze záchranných praporů. Pokud tyto SaP nestačily nebo se jednalo o mimořádnou událost velkého rozsahu, tzn. událost, která postihla území větší než kraj, tak o posílení dalšími vojáky žádalo OPIS GŘ HZS.⁶⁸

Směrnici NGŠ AČR byla přidělena záchranným praporům regionální působnost. Každý z těchto praporů dostal jasně stanovené území, ve kterém plnil stanovené úkoly.

⁶⁶ *Vojenské a záchranné útvary – možnosti využití*. Praha, 2006, s. 9.

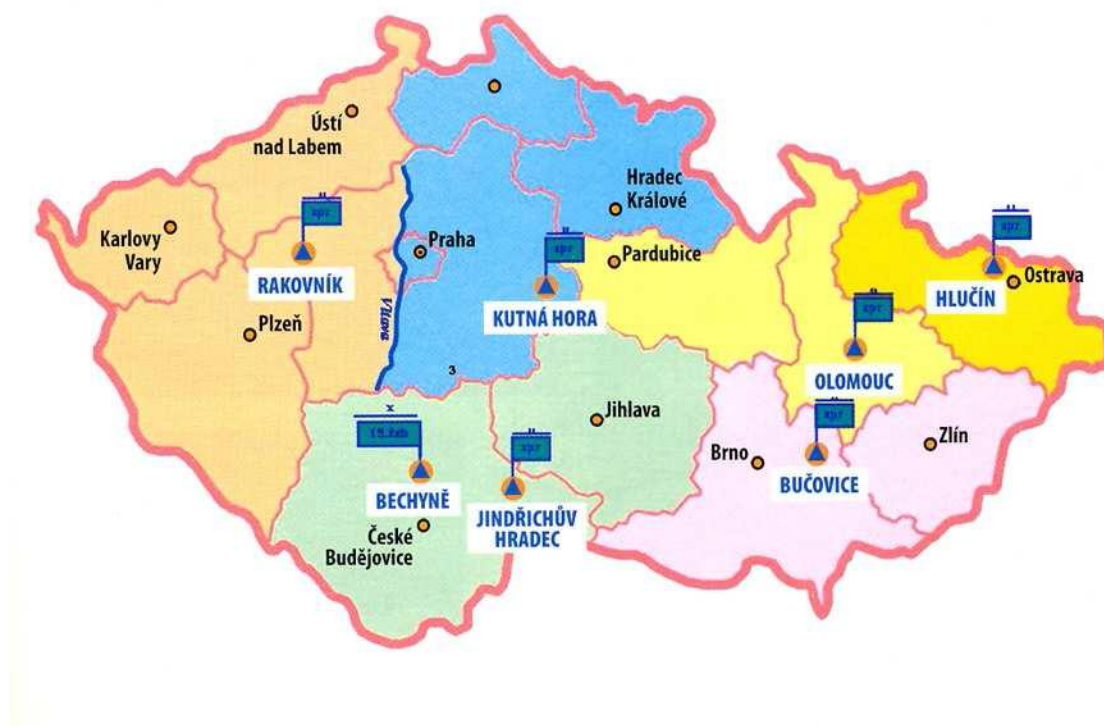
⁶⁷ KOVAŘÍK, J. *15. ženijní záchranná brigáda*. Praha, 2005, s. 27.

⁶⁸ ROSICKÁ, Z. *Možnosti využití Armády České republiky v integrovaném záchranném systému*. Brno, 2006, s. 32.

Tab. 1. Působnost záchranných praporů⁶⁹

záchranný prapor	stanovené území
152. záchranný prapor Kutná Hora	Hlavní město Praha (část města na pravém břehu Vltavy), Středočeský kraj (území kraje na pravém břehu Vltavy), Liberecký a Královéhradecký kraj
153. záchranný prapor Jindřichův Hradec	Jihočeský kraj a kraj Vysočina
154. záchranný prapor Rakovník	Hlavní město Praha (území města na levém břehu Vltavy), Středočeský kraj (území kraje na levém břehu Vltavy), Karlovarský, Ústecký a Plzeňský kraj
155. záchranný prapor Bučovice	Jihomoravský a Zlínský kraj
156. záchranný prapor Olomouc	Olomoucký a Pardubický kraj
157. záchranný prapor Hlučín	Moravskoslezský kraj

Obr. 9. Působnost záchranných praporů⁷⁰

Struktura jednotlivých záchranných praporů byla prakticky až na drobné výjimky identická. Každý prapor disponoval 300 vojáky a speciální ženijní technikou.

⁶⁹ KOVAŘÍK, J. 15. ženijní záchranná brigáda. Praha, 2005, s. 30, 36, 42, 48, 54, 60.

⁷⁰ KOVAŘÍK, J. 15. ženijní záchranná brigáda. Praha, 2005, s. 25.

5.1.2 Rok 2008

Druhou reformou Armády ČR, která změnila ženijní vojsko a změnila zásady použití armády při mimořádných situacích, proběhla na konci roku 2008.

Nejdůležitější změnou pro ženijní vojsko bylo zrušení záchranných praporů. Záchranné prapory v Jindřichově Hradci a Bučovicích se transformovaly v motorizované prapory, tedy ve 44. lehký motorizovaný prapor v Jindřichově Hradce a 74. lehký motorizovaný prapor v Bučovicích. 157. záchranný prapor Hlučín byl předán včetně techniky Hasičskému záchrannému sboru ČR a 152. záchranný prapor Kutná Hora byl bez náhrady zrušen. Zbylé záchranné prapory se přeměnily na ženijní prapory, tedy 152. ženijní prapor Rakovník a 153. ženijní prapor Olomouc. Nově byly vytvořeny dvě samostatné záchranné roty, které byly dislokovány v posádkách Rakovník a Olomouc.

Již zmíněný 157. záchranný prapor byl na základě rozhodnutí vlády začleněn do struktury Hasičského záchranného sboru ČR k 1. 1. 2009. Transformace se týkala nejen personálu, ale i veškeré techniky, což bylo pro HZS ČR důležité, protože obdržela techniku, kterou do té doby nedisponovala, například požární tank. Největší změnou pro tento útvar byla změna působnosti útvaru. Do této doby měl striktně vymezenou krajskou působnost a nyní se změnila na celorepublikovou. HZS ČR tento útvar považoval zejména jako druhosledový, právě z důvodu disponování speciální technikou. Hlavním úkolem tohoto útvaru bylo plnit mimořádné úkoly HZS ČR. Dalším úkolem byl výcvik nových příslušníků HSZ ČR, který trval tři týdny a byl zaměřen na fyzickou zdatnost a další dovednosti, které by měl hasič ovládat. V neposlední řadě u tohoto útvaru probíhal výcvik řidičů. Při vzniku působilo u útvaru 191 bývalých vojáků a 50 občanských zaměstnanců.⁷¹

Dva hlavní úkoly pro nově vzniklou 15. ženijní brigádu zůstaly stejné. Změnila se priorita, protože k plnění vojenského úkolu byly předurčeny všechny tři ženijní prapory a k plnění civilního úkolu dvě samostatné záchranné roty.

Struktury samostatných záchranných rot jsou shodné, velitelství, záchranná četa, četa chemické ochrany a četa podpory. Celkem disponují 115 vojáky. Zrušením záchranných praporů, také bylo zrušeno územní předurčení pro tyto útvary. Samostatné

⁷¹ *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzs.cz/clanek/novy-zachranny-utvar-v-hlucine-575901.aspx>>.

záchranné roty měly celorepublikovou působnost. Personální kapacity nedovolovaly, aby samostatné záchranné roty zasahovaly samostatně. Proto byly určeny jako podpora vševojskovým útvarům, které by zasahovaly při záchranných a likvidačních pracích.

5.1.3 Rok 2013

Poslední reforma, která proběhla, byla na konci roku 2013. Pro některé útvary to byla formální změna z brigádní struktury na plukovní. To znamená hlavně změnu názvu, ale nedotýká se vnitřní struktury, pouze zmenšení štábu. Největší změnou byla opět postižena 15. ženijní brigáda, u které byl zrušen 152. ženijní prapor v Rakovníku, spolu se samostatnou záchrannou rotou, které mu byly podřízeny. Dále byla zrušena samostatná záchranná rota v Olomouci, která byla podřízena 153. ženijnímu praporu.

5.1.4 Porovnání změn

Na začátku srovnávaného období byly jednotky, které se specializovaly na záchranné a likvidační práce, rozesety po celém území České republiky. Existovaly sklady těchto jednotek, které obsahovaly materiál, který šel okamžitě použít při zásazích, pro podporu civilního obyvatelstva. Sice došlo k transformaci záchranných a výcvikových základen v záchranné prapory, ale tyto prapory byly stále strategicky rozmístěny tak, aby každý prapor byl v prostoru své působnosti. V roce 2005 byl jednotlivým praporům taxativně vymezen prostor, ve kterém působily a zasahovaly při vzniku mimořádné události nebo na vyžádání. Tato transformace byla také zapříčiněna profesionalizací Armády ČR v roce 2004. Ale i bez vojáků základní služby měly záchranné prapory k dispozici okolo 1800 vojáků. Pro jednotky, které byly začleněny do ostatních složek IZS a základní složky pouze podporovaly, tento počet dostačoval.

Po roce 2008 vyšla do popředí potřeba mít dostatečný počet jednotek schopných zasahovat v mezinárodních operacích a splnit požadavky, které mělo NATO. Jelikož Armáda ČR již byla plně profesionální, byly omezeny personální kapacity. Proto se Armáda rozhodla výrazně zmenšit počet záchranných jednotek a nahradit je bojovými jednotkami. Tento krok, však znamenal praktické zrušení záchranných jednotek a zásadní ztížení zapojení Armády ČR do záchranných a likvidačních prací po boku se základními složkami IZS. Tato reforma znamenala zrušení dobře vycvičených záchranných jednotek, které věděly, jak zasahovat po boku jiných složek IZS a měly přesně stanovené území, ve kterém zasahovaly. Tyto záchranné jednotky vyměnily za bojové, které sice umí bojovat a pracovat v mírových operacích, ale neovládají

specializované činnosti, které by se hodily při záchranných pracích. Dále se také nezapojují do nácviků záchranných prací se základními složkami IZS. Pouze odřady, které jsou začleněny do ústředního poplachového plánu, znají své základní povinnosti.

Další obrovskou nevýhodou, kterou znamenala reforma záchranných jednotek, byla ztráta územní příslušnosti pro zásahy. Po zrušení záchranných praporů, které byly prioritně předurčeny pro spolupráci se složkami IZS a pro záchranné a likvidační práce, byly vševojskové a jiné útvary nyní jedinými, které by zasahovaly. Tyto útvary, ale neměly určené území, ve kterém by zasahovaly při vzniku mimořádné události. Pokud by Armády ČR zasahovala při mimořádné události většího rozsahu, tak by velitelé armády rozhodli o vytvoření úkolových uskupení z určených útvarů, které by zasahovaly na určeném území. Poslední událostí, kdy se takto vytvářely tyto uskupení, byly povodně v roce 2013.

Se zrušením záchranných praporů také došlo k výraznému zmenšení počtu vojenských záchranářů. Tento pokles byl citelný, protože se jednalo o necelých 1600 vojáků, kteří již nebyli záchranáři. 220 vojenských záchranářů v žádném případě nemůže pokrýt potřeby při vzniku velkých mimořádných událostí.

Změnou na konci roku 2013 došlo k úplnému zrušení záchranných rot, což dokresluje trend AČR, která se zaměřuje na plnění závazků vůči NATO na úkor záchranných útvarů. Nyní není u AČR žádná specializovaná jednotka, která by byla prioritně zaměřena na spolupráci se složkami IZS a podporu civilního obyvatelstva.

5.2 Použití SaP AČR při mimořádné události

Nejlepší prezentací činnosti AČR při mimořádných událostech je výčet nasazení při živelních katastrofách na našem území. Při každé katastrofě většího rozsahu AČR podporovala IZS při záchranných pracích živou silou, speciální technikou i prostředky letectva. Po zvládnutí těchto mimořádných událostí vojáci zůstávají, aby pomáhali při likvidačních pracích a pomohli tak obnově zasažených území.

Na území našeho státu AČR zasahovala nejvíce při povodních, ale je důležité, aby se připravovala i na ostatní možné mimořádné situace, ve kterých je předurčena k zapojení do IZS. Proto je velice důležité, aby se tyto činnosti procvičovaly a všechny jednotky, které jsou do určité pohotovosti zahrnuty, přesně věděly co, kdy a kde mají

dělat. Pro secvičení s jednotkami IZS se AČR zapojuje do společných výcviků, které zpravidla organizuje Ministerstvo vnitra.

5.2.1 Povodeň 2002

Povodně v srpnu 2002 byly způsobeny velmi silnými dešťovými srážkami, které zasáhly hlavně jih a jihozápad Čech. První srážky zasáhly jižní Čechy 6. srpna a úhrn srážek byl až 200mm. Další vlna deště, která zasáhla celé Čechy, přišla 11. srpna. Nejvydatněji pršelo v Krušných horách, kde byl úhrn srážek 200 až 300mm.⁷²

Vlivem těchto velkých srážek došlo k rozvodnění řek a záplavy území v různém rozsahu v deseti krajích České republiky (Jihočeský kraj, Karlovarský kraj, Plzeňský kraj, Hlavní město Praha, Středočeský kraj, Ústecký kraj, Jihomoravský kraj a kraj Vysočina).

Pro jednotlivé kraje byl vyhlášen krizový stav – stav nebezpečí. Po vyhodnocení této mimořádné události, která byla na území České republiky, vyhlásil Předseda vlády dne 12. srpna 2002 od 18:00 pro povodněmi zasažené kraje, z důvodů značného ohrožení životů, zdraví a majetků v důsledku rozsáhlých povodní, nouzový stav.⁷³

Vzhledem k velikosti zasaženého území musely být nasazeny všechny složky IZS včetně AČR, která toto nasazení rozdělila na dvě části. První část byla založena na záchranných pracích, které zahájila okamžitě po vyžádání a tuto část pojmenovala operace Povodeň 2002. Po splnění této operace přešla armáda do druhé fáze, do fáze Obnova, ve které se zaměřila na likvidační práce.

V následujícím přehledu o nasazení armády v průběhu povodní v roce 2002 jsou údaje zahrnující všechny složky armády:⁷⁴

- 7. – 10. srpna - Rozsáhlé povodně zasáhly jižní Čechy. V 39 městech Jihočeského kraje byl vyhlášen stav nebezpečí. V tomto období armáda postupně nasazovala SaP na základě operativních dohovorů velitelů

⁷² DVOŘÁK, J., NAVRÁTIL, J. *Účast AČR na likvidaci povodní velkého rozsahu*. [online]. 2003 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW:

<http://www.egozlin.cz/upload.cs/e/e0c93244_0_dvorak_navratil_vvs_pv_vyskov_2003.pdf>.

⁷³ PRUDIL, L. *Krizová situace prověřila součinnost složek IZS*. 112. 2002, roč. 1, č. 4, s. 7, 8.

⁷⁴ DVOŘÁK, J., NAVRÁTIL, J. *Účast AČR na likvidaci povodní velkého rozsahu*. [online]. 2003 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW:

<http://www.egozlin.cz/upload.cs/e/e0c93244_0_dvorak_navratil_vvs_pv_vyskov_2003.pdf>.

jednotlivých útvarů se starosty a přednosty zasažených obcí, měst a okresů.

- 11. srpna - Ve 22:00 vydává NGŠ AČR nařízení velitelům operačních stupňů o uvedení vojsk do vyššího stupně připravenosti. Do prostoru jižních Čech se přesunují další jednotky AČR. Nasazeno bylo 465 vojáků a 62 ks techniky.
- 12. srpna - Nejpočetnější nasazení SaP AČR bylo v postižených oblastech Jihočeského a Západočeského kraje. V Praze bylo nasazeno 150 vojáků k budování ochranných hrází. Celkem bylo nasazeno 523 vojáků a 78 ks techniky.
- 13. srpna - Zápavy paralyzovaly téměř celé Čechy a 200 000 lidí bylo evakuováno. Stav nouze byl vyhlášen v 6 postižených krajích. Vláda na základě vývoje krizové situace rozhodla o povolání vojáků v činné službě pro plnění úkolů pořádkové a ochranné služby a pro plnění úkolů při živelních pohromách. Armáda zahájila distribuci humanitární pomoci a zajistila logistickou podporu pro fungování sítě mobilního operátora využívané v rámci krizového řízení IZS. Dále byly vyslány SaP AČR do prostorů elektráren Kamýk a Štěchovice. Ženisté potopili loď s pískem v Kralupech nad Vltavou a soustředili mostní konstrukce v posádce Bechyně. Nasazeno bylo 1 775 vojáků a 286 ks techniky. V záloze bylo připraveno 2 751 vojáků a 412 ks techniky.
- 14. srpna - Vojenští psychologové pomáhali v evakuačních centrech a bylo zahájeno přemostování zničených mostů do postižených oblastí. V akci bylo 1 957 vojáků a 349 ks techniky. Zálohu tvořilo 4 788 vojáků a 546 ks techniky.
- 15. srpna - Došlo k problémům ve Spolaně Neratovice, kde musel likvidovat vzniklou havárii vrtulník Mi -17, zároveň zde byl proveden chemický průzkum. Vrtulníky dále zachraňovaly lidské životy v Zálezlicích a na Litoměřicku. Byly postaveny tři mosty AM-50 v lokalitě Malonty, Třeboň a rybník Svět. Nasazeno bylo 3 877 vojáků a 515 ks techniky. V záloze bylo 4 600 vojáků a 828 ks techniky.
- 16. srpna - V Ústí nad Labem kulminovala hladina Labe, byly zahájeny práce na odstraňování následků povodní. Těžiště nasazení SaP AČR bylo přeneseno do severních Čech. Policii ČR posílilo 1 334 vojáků. MO ČR

rozhodl o omezení výcviku v AČR a uvolněnými SaP pomoci při likvidaci následků povodní. Nasazeno bylo 4 330 vojáků a 704 ks techniky. Zálohu tvořilo 3 526 vojáků a 919 ks techniky.

- 17. srpna - Povodňová vlna opustila území ČR. Došlo k úniku chloru ve Spolaně Neratovice, kde byl nasazen speciální chemický odřad AČR k eliminaci vzniklého nebezpečí (142 osob). Byla realizována opatření k omezení výcviku v AČR. Nasazeno bylo 4 731 vojáků a 895 ks techniky. V záloze bylo 3 370 vojáků a 881 ks techniky.
- 18. srpna - Bylo vydáno nařízení k operaci "Obnova", jejímž cílem bylo poskytnutí účinné pomoci SaP AČR při odstraňování následků povodní. Chemický odřad ve Spolaně byl posílen na 180 osob. AČR prováděla přeskupení nasazených SaP. Byla rozvinuta humanitární základna pro 70 dětí v prostoru Uhříněvse. Nasazeno bylo 4 742 vojáků a 863 ks techniky. V záloze bylo připraveno 4 327 vojáků a 975 ks techniky.
- 19. srpna - AČR nasadila další SaP ze zálohy. Zvýšená pozornost byla věnována eliminaci nebezpečí úniku nebezpečných látek ze Spolany Neratovice. Nasazeno bylo 6 406 vojáků a 1 106 ks techniky. Zálohu tvořilo 5 466 vojáků a 1 143 ks techniky.
- 20. srpna - V 08.00 hodin byla zahájena operace "Obnova" a řízení operace "Povodeň 2002" bylo předáno Velitelství sil územní obrany AČR. Na odstraňování následků povodní se podílelo také 69 příslušníků aktivních dobrovolných záloh. Nasazeno bylo 4 256 vojáků a 458 ks techniky. V záloze bylo připraveno 738 vojáků a 112 ks techniky.

Do operace Obnova bylo zahrnuto celkem 3834 vojáků a 510 kusů techniky. Tyto SaP byly nasazovány od 20. srpna do 28. srpna, kdy docházelo k masovému nasazení osob a techniky. Další práce probíhaly do 4. září. Poté práce zajišťovali převážně ženijní specialisté a podobně.⁷⁵

5.2.2 Ptačí chřipka

AČR byla také použita při likvidaci drůbeže, která byla nakažena virem chřipky H1N1, známé pod označením ptačí chřipka. Zde sice nešlo o vyhlášení krizových stavů,

⁷⁵ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=742>>.

ale je zde patrná spolupráce s ostatními složkami IZS a také postupy vyžadování těchto SaP AČR.

Jednalo se o dva zásahy v létě 2007, kdy se tato nákaza objevila na našem území. Tyto zásahy se nemohou rovnat velikostí s nasazením při mimořádných událostech, ale zde byl kladen důraz na odbornost, protože se jednalo o specifickou činnost. Během zásahu se manipulovalo s nebezpečnými látkami.

První zásah se uskutečnil na žádost Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru a hejtmána Pardubického kraje dne 21. června 2007 v obci Nořín. Na zásah bylo vyčleněno 84 vojáků a 21 kusů techniky ze 156. záchranného praporu z Olomouce. Jejich úkolem bylo vybudovat dezinfekční koridor pro osoby a techniku vystupující z ohniska nákazy a zabezpečit pomocné práce při vynášení uhynulé drůbeže. Dále plnili úkoly dle pokynů velitele zásahu v místě nákazy.⁷⁶

Dne 12. července 2007 na žádost Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru byl nasazen záchranný odřad v počtu 89 osob a 19 kusů techniky. Tento odřad byl vytvořen ze 152. záchranného praporu z Hutné Hory a ze 154. záchranného praporu z Rakovníka. Jednotka byla nasazena k likvidaci ohnisek nákazy u obce Chocně a v obci Netřebech. Jejich úkolem bylo vybudovat dezinfekční koridor pro osoby a techniku vystupující z ohniska nákazy, zabezpečit pomocné práce při vynášení utracené drůbeže a zabezpečit úklidové a dezinfekční práce v ohniscích nákazy. Dále plnili úkoly dle pokynů velitele zásahu v místě nákazy a požadavky Státní veterinární správy.⁷⁷

5.2.3 Povodeň 2013

Na základě mimořádné události, která postihla velké území Čech se Vláda ČR rozhodla vydat několik nařízení k zapojení Ozbrojených sil České republiky do prací spojených s povodněmi. Jednalo se zejména o tyto:⁷⁸

- Dne 2. června - Nařízení vlády č. 139/2013 o povolání vojáků AČR k záchranným pracím a likvidaci následků pohromy při povodních v období do 28. června 2013.

⁷⁶ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: < <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=9501> >.

⁷⁷ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: < <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=9564> >.

⁷⁸ SOC MO. Povodně 2013. *A report*. 2013, 2013, č. 8, s. 23-26.

- Dne 5. června – Nařízení vlády č. 143/2013 o povolání vojáků Hradní stráže k záchranným pracím a likvidaci následků pohromy při povodních v období do 28. června 2013.
- Dne 12. června - Nařízení vlády č. 145/2013 o povolání vojáků v aktivní záloze na výjimečné vojenské cvičení v období do 25. června 2013.
- Dne 12. června - Nařízení vlády č. 145/2013 o povolání vojáků v činné službě k plnění úkolů Policie České republiky v období do 31. července 2013.

K zabezpečení splnění úkolů byla na základě nařízení ZNGŠ – Ř SOC MO vytvořena úkolová uskupení Sever, Jih, Praha a Policie. Uskupení Sever bylo předurčeno pro oblast severních Čech v síle 500 vojáků a potřebné techniky. Uskupení Jih bylo předurčeno pro oblast jižních Čech v síle také 500 vojáků s potřebnou technikou. Úkolové uskupení Praha byla vyčleněna pro potřeby Hl. m. Prahy v počtu 300 vojáků a potřebné techniky. Pro pomoc Policie ČR bylo v úkolovém uskupení Policie připraveno 300 vojáků pro začlenění do struktur v Hl. m. Praha, středních a severních Čechách. Také bylo zapojeno do úkolového uskupení Sever 44 vojáků aktivních záloh, kteří byli povoláni na výjimečné vojenské cvičení. Dále bylo připraveno uskupení ženíjního zabezpečení a vzdušné evakuace, které bylo připraveno zasáhnout kdekoli na území Čech. Celkem bylo připraveno se zapojit do záchranných a likvidačních prací 1950 vojáků v činné službě a vojáků v aktivní záloze.⁷⁹

Nasazování sil a prostředků AČR bylo zabezpečeno centrálně. Všechna úkolová uskupení byla ještě před nasazením předána pod operační řízení ZNGŠ – Ř SOC MO, který vydal operační rozkazy pro záchranné a likvidační práce a další operační rozkazy k plnění úkolů Policie ČR. Na základě zasílaných požadavků OPIS GŘ HZS byly vydávány jednotlivé dílčí rozkazy k nasazení jednotlivých úkolových uskupení. Koordinace v místě nasazení byla řešena v součinnosti s HZS, starosty obcí a měst a s příslušnými krajskými ředitelstvími Policie ČR.⁸⁰

⁷⁹ SOC MO. Povodně 2013. *A report.* 2013, 2013, č. 8, s. 23-26.

⁸⁰ SOC MO. Povodně 2013. *A report.* 2013, 2013, č. 8, s. 23-26.

5.3 Příprava na mimořádné události

Pro zvládnutí případné mimořádné události je důležitá připravenost jednotek, které by se zásahu zúčastnily. Jako jedna z možností, jak se cvičit všechny složky IZS, jsou společná cvičení. Základní složky IZS spolu zasahují denně a proto je jejich stupeň secvičenosti na vysoké úrovni. Jednotky Armády ČR tyto zkušenosti nemají, a proto každé společné cvičení vítají a při účasti na nich vstřebávají nové zkušenosti, které se jim při případném zásahu budou hodit.

5.3.1 Zóna 2013

Na konci března 2013 proběhlo v Jaderné elektrárně Dukovany havarijní cvičení Zóna 2013, které simulovalo jadernou havárii v elektrárně. Cvičení prověřilo havarijní připravenost a součinnost orgánů krizového řízení. Toto cvičení bylo již třetí, které se konalo na toto téma. Cvičení bylo zahájeno simulovanou mimořádnou událostí 2. stupně, která byla později překvalifikována na 3. mimořádnou událost – jadernou havárii.⁸¹

Po vzniku této mimořádné události byly aktivovány všechny složky IZS. Podle Ústředního poplachového plánu byly aktivovány všechny odřady, které jsou předurčeny pro zásah při mimořádné události tohoto typu. Z jednotek Armády České republiky se tohoto cvičení zúčastnili příslušníci 31. brigády radiační, chemické a biologické ochrany z Liberce, vojáci 7. mechanizované brigády z Hranic a specialisté z letecké skupiny monitorování radiační situace z 314. centra výstrahy zbraní hromadného ničení z Hostovic. Dále se cvičení účastnili příslušníci 24. základny dopravního letectva, vojenské policie a studenti Univerzity obrany. Koordinaci nasazení Armády ČR zajišťovala SSm SOC MO. Vyžádání odřadů proběhlo cestou OPIS GŘ HZS. Jednalo se o odřady dekontaminační, nouzového ubytování a jiné.⁸²

5.3.2 Nákaz 2010

Cvičení vojenské veterinární služby s tématem rozšíření nebezpečné nákazy. Cvičení se účastnili Ústřední vojenský veterinární ústav Hlučín, Státní veterinární

⁸¹ *Státní ústav radiační ochrany* [online]. 2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.suro.cz/cz/publikace/aktuality/havarijni-cviceni-201ezona-2013201c>>.

⁸² LANG, P. Zóna 2013. *A report*. 2013, č. 4, s. 33-34.

správa ČR, samostatná záchranná rota Olomouc a Státní veterinární a potravinářská správa Slovenské republiky.⁸³

5.3.3 Boleslavská hradba 2009

Velitelsko-štabní cvičení s tématem nasazení sil a prostředků při řešení krizových situací nevojenského ohrožení zaměřené na likvidaci ohniska nebezpečné nákazy, hašení požáru, řešení zdravotnického odsunu raněných osob a ostražování objektu důležitého pro obranu státu. Cvičení se účastní Aktivní zálohy, útvary a zařízení Společných sil, Vojenská policie, jednotky IZS Jihočeského kraje a Státní veterinární správa ČR. Cvičící jednotky jsou zastoupeny rotou aktivních záloh KVV Brno a Ostrava, jednotka psovodů Veterinární základny Chotyně, skupina hydrometeorologické podpory prostředků OBLAK, požární jednotky Samostatné záchranné roty Rakovník, chemické jednotky Samostatné záchranné roty Olomouc, účelové uskupení mobilního chirurgického týmu Nemocniční základny Hradec Králové, příslušníci Ústředního vojenského veterinárního ústavu Hlučín, jednotky vzdušných sil, jednotka 15. ženijní brigády Bechyně a opoziční jednotka Střediska obsluh výcvikových zařízení Boletice.⁸⁴

⁸³ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2012 [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/vycvik-a-nasazeni/vycvik-vojsk/2010/cviceni-nakaza-2010-42632/>>.

⁸⁴ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2012 [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=14786>>.

6 DISKUSE

Použití Armády ČR při vzniku mimořádné události je vhodné, vzhledem k její velikosti a možnosti nasazení živé síly včetně potřebné techniky. Nesmí se zapomenout na organizační úkony potřebné k žádání o SaP AČR. Jedná se tedy o to, kdo může tuto žádost podat a na co se může Armáda ČR použít.

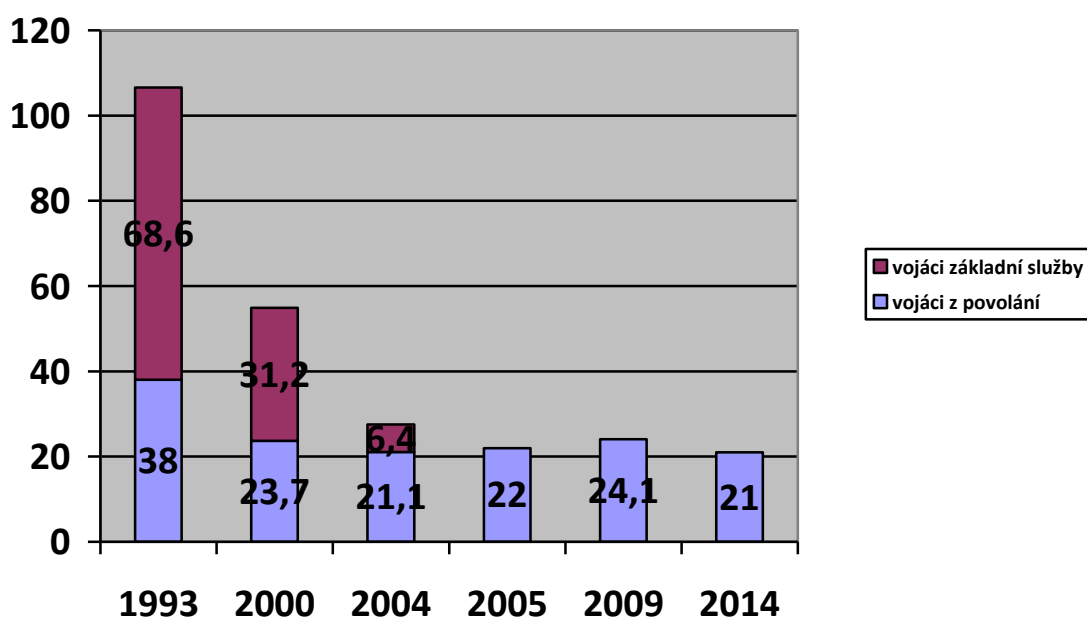
Na druhou stranu se musí počítat s časovou prodlevou, která nastane od žádosti k nasazení živé síly v místě potřeby. Pro tuto časovou prodlevu není vhodné se spoléhat na armádu, pokud vzniklo nebezpečí z prodlení a toto ohrožení nevzniklo blízko vojenské posádky a nejlépe v pracovní době, tedy ve všední den v dopoledních či časné odpoledních hodinách, kdy jsou vojáci přítomni v kasárnách a mohou být okamžitě využiti. Po pracovní době je složité svolat tyto vojáky, protože pokud se nejedná o plánovanou pomoc na vyžádání, tak nejsou u útvarů žádné stálé skupiny v pohotovosti a záleží na rychlosti sdělení informace o nasazení a době potřebné k přesunu do posádky, než je voják připraven k nasazení.

Armáda ČR může být použita při mimořádné situaci nevojenského charakteru:

- podle zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů:
 - k plnění úkolů PČR, pokud SaP PČR nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku,
 - k záchranným pracím při pohromách, nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí, nebo k likvidaci následků pohromy,
 - k leteckému monitorování pohromy a monitorování radiační a chemické situace,
 - k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,
 - k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany,
 - k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy,
 - k zajištění letecké služby pátrání a záchrany,
 - k zabezpečení letecké přepravy humanitární a zdravotnické pomoci.
- podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů:
 - plánovanou pomoc na vyžádání při záchranných a likvidačních pracích jako ostatní složku IZS,
 - ostatní pomoc složkám IZS.

Možnosti nasazení vojáků se od vzniku Armády ČR zejména k záchranným a likvidačním pracím postupně snižují, hlavně vzhledem možnosti nasazení živé síly. Za toto snížení mohou zejména reformy, které v Armádě ČR proběhly od jejího vzniku v roce 1993. Nejvýraznějším zásahem do velikosti armády, a tedy i do potencionálního počtu možných nasazených vojáků, byla profesionalizace a zrušení základní vojenské služby na základě zákona č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajištění, ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti 1.1.2005. Dalšími negativními kroky, které přinesly další reformy, bylo ztenčování Armády ČR a rušení záchranných útvarů. V jednom kroku se snižovaly počty vojáků, kteří mohli být nasazeni při mimořádné události a praktické zrušení specialistů, kteří mohli rychle a samostatně zasahovat při odborných zásazích a měli bohaté zkušenosti s prací v rámci IZS.

Graf 1. Vývoj počtu vojáků v AČR⁸⁵ (v tis.)

V grafu jsou uvedeny pouze počty vojáků bez občanských zaměstnanců, které nelze zapojit do zásahů při mimořádné události. Z grafu vyplývá snižování počtu vojáků, zejména vlivem zrušení vojenské základní služby. Malé navýšení je patrné od roku 2004 do roku 2009, toto bylo zapříčiněno hlavně snižováním pracovních pozic pro občanské zaměstnance, kterých bylo srovnatelné množství jako vojáků z povolání a nahrazování pozicemi pro vojáky z povolání. V celkových číslech se počty Armády ČR neustále snižují.

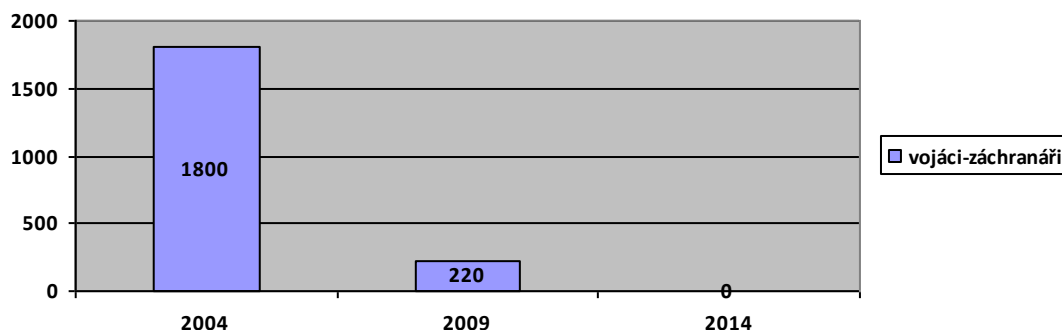
⁸⁵ Armáda České republiky [online]. 2004-2014 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: < <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=51566>>.

Tab. 2. Počty osob v Armádě ČR⁸⁶

	1993	2000	2004	2005	2009	2014
vojáci z povolání	38 049	23 721	21 055	22 145	24 103	21 011
vojáci základní služby	68 630	31 185	6 359	-	-	-
občanští zaměstnanci	25 286	21 301	20 808	17 288	10 575	7 530
celkem	131 965	76 207	48 222	39 433	34 678	28 541

Tímto trendem snižování počtů a přeměnou Armády ČR dle požadavků NATO, kdy byly vytvořeny nové vševojskové útvary, které se daly použít v zahraničních operacích, došlo i k postupnému snížení a poté zrušení záchranných útvarů. V současnosti nemá Armáda ČR samostatné záchranné útvary, pouze v jednotlivých útvarech se naleznou místa určená pro specialisty s nějakým zaměřením, kteří by se dali využít, při záchranných a likvidačních pracích při speciálních úkolech. Ale tito jednotlivci nebo jejich malá uskupení, by nemohla sama operovat a vypomoci základním složkám IZS. Před reformou Armády se záchranné útvary běžně zapojovaly do činnosti IZS a asistovaly nebo střídaly základní složky IZS. Tyto jednotky byly také ve stálé pohotovosti a byly schopny v řádech hodin poskytovat pomoc, kterou si IZS vyžádal.

Graf 2. Porovnání počtu vojáků-záchranářů v samostatných záchranných útvarech⁸⁷

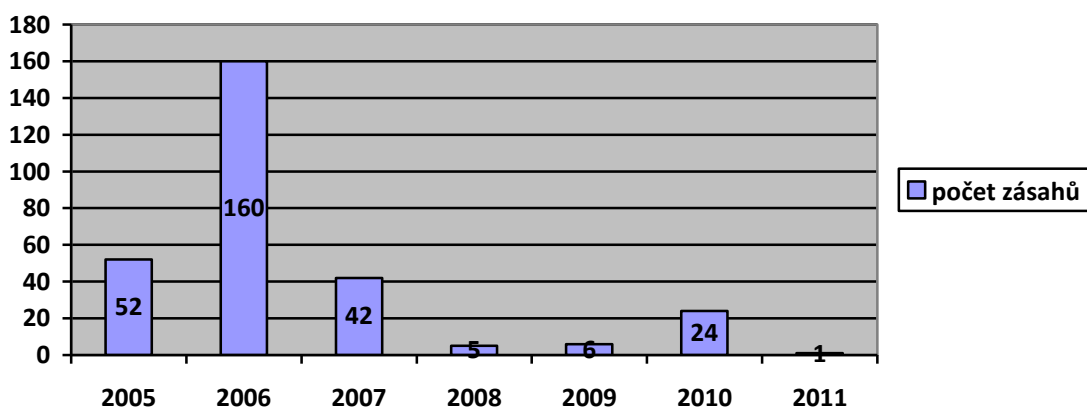
⁸⁶ Armáda České republiky [online]. 2004-2014 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: < <http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=51566>>.

⁸⁷ Zdroj vlastní

Zrušením záchranných praporů také došlo k prodloužení reakční doby výjezdu jednotek, které jsou zahrnuty do ÚPP. Pokud IZS požádala o součinnost záchranný prapor, tak prvních 8 záchranářů se čtyřmi kusy techniky vyrazili do 60 minut a dalších 70 vojáků s 30 ks techniky bylo připraveno se zapojit do prací za 4 hodiny. Pokud by byla potřeba zajistit nouzové ubytování s humanitární pomocí pro 450 osob, tak záchranné prapory byly toto poskytnout do 24 hodin. Nyní jsou nejkratší reakční časy pro výjezd odřadů zařazených do ÚPP 24 hodin, vyjma odřadu pro průzkum a detekci látek CBRN, který má kratší reakční časy. Prodloužil se také čas pro nouzové ubytování s humanitární pomocí s kapacitou 450 osob, nyní by potřebný personál s materiálem a technikou vyjížděl z určených míst do 72 hodin.

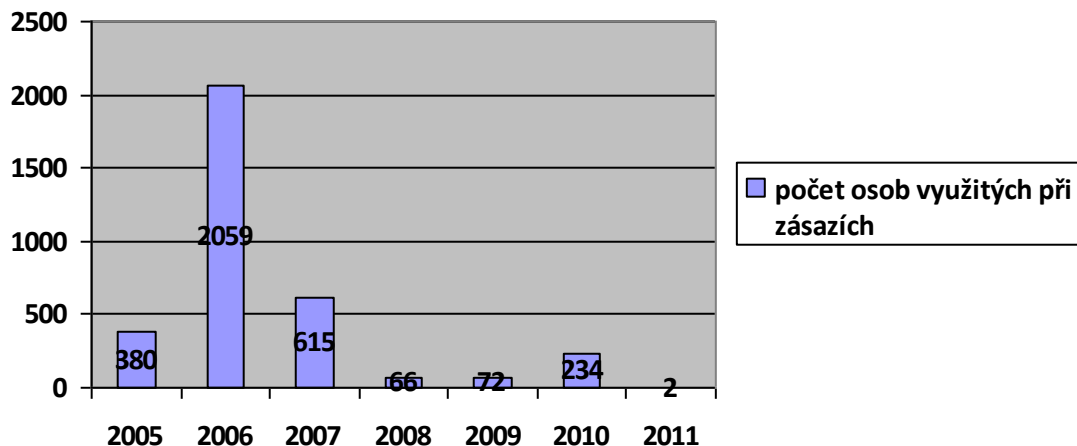
V následujících dvou grafech je uvedena vytíženost záchranných útvarů mezi lety 2005 a 2011, tedy v období 2005 až 2008 vytíženost 15. ženijní záchranné brigády a poté již jen samostatných záchranných rot v Rakovníku a Olomouci. Z grafů vyplývá, že záchranné jednotky byly vytíženy a často pomáhaly při mimořádné události. Zrušení těchto jednotek mělo zcela jistě dopad na možnosti poskytnutí pomoci v kraji.

Graf 3. Počet zásahů samostatných záchranných útvarů⁸⁸

⁸⁸ zdroj vlastní

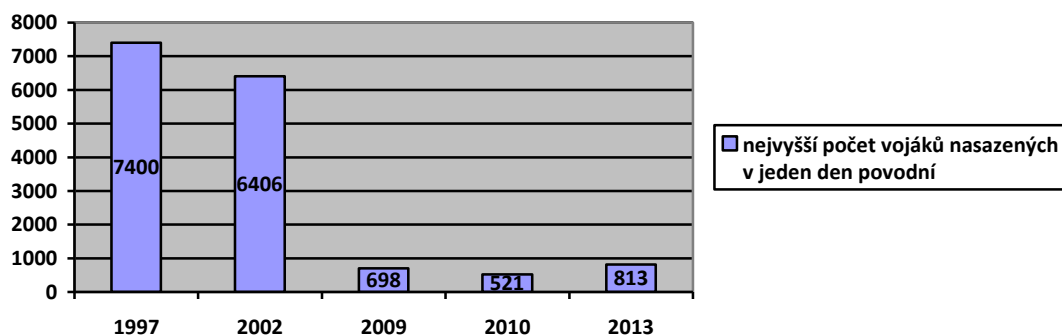
Graf 4. Počet využitých osob při zásazích samostatných záchranných útvarů⁸⁹

V grafech lze zpozorovat zvýšené nasazení záchranných útvarů v letech, ve kterých bylo naše území zasaženo povodněmi. Také je zřejmý útlum v roce 2008, kdy se připravovala reforma záchranných praporů. A menší počet nasazení od roku 2009, kdy byly pouze dvě samostatné záchranné roty.

Ale i přes neustálé snižování počtu vojáků a různé reformy a rušení některých útvarů je Armáda ČR připravena pomoci obyvatelstvu při vzniku nebo likvidaci mimořádných událostí. Toto se již několikrát v historii potvrdilo, zejména pokud se jednalo o rozsáhlé povodně, které zasáhly větší území ČR, kdy Armáda ČR zasahovala vždy a vždy byla veřejností i zástupci samosprávy hodnocena velmi dobře.

Graf 5. Nejvyšší nasazení vojáků v jeden den⁹⁰

⁸⁹ zdroj vlastní

⁹⁰ zdroj vlastní

Z grafu vyplývá výrazný pokles nasazení vojáků v jeden okamžik. Toto množství je limitováno celkovým počtem možných nasazených vojáků, protože je zapotřebí počítat se střídáním osob. Další faktor, který limituje nasazení vojáků, je stanovený maximální počet vojáků, který schvaluje vláda. Při povodních v roce 2013 vydala vláda své nařízení, kde stanovila, že do záchranných a likvidačních prací může být nasazeno 2000 vojáků.

ZÁVĚR

Armáda České republiky je z pohledu své velikosti, materiální a technické vybavenosti vhodným a důležitým členem integrovaného záchranného systému. Její zapojení, vzhledem k prioritním úkolům, které jsou jí dány zákonem, nezasahuje v systému IZS denně. Ale pokud se objeví mimořádná událost takového rozsahu, že základní složky nejsou schopny tuto událost zvládnout v potřebném rozsahu, je Armáda ČR připravena k zapojení do záchranných a likvidačních prací.

V minulosti byla schopnost armády zapojit se do IZS jednodušší díky záchranným praporům, později samostatných záchranných rot, které jako hlavní úkol měly podporu civilního obyvatelstva a byly jako první vyžadovány k součinnosti v rámci IZS. Reformou armády sice došlo ke zrušení těchto záchranných jednotek, ale schopnost zapojit se do struktury IZS zůstala. Její postavení je po ztrátě specialistů nyní znevýhodněné, protože nemůže poskytnout takové spektrum speciální pomoci, jako tomu bylo v minulosti. Ale z druhého pohledu jí zůstal potenciál velkého, dobře organizovaného útvaru. Tyto výhody se dají použít hlavně při záchranných a posléze i likvidačních pracích, kdy je dobře organizovaná jednotka k nezaplacení.

Další důležitou stránkou je znalost, jak Armádu ČR vyžadovat. Za posledních dvacet let se osvěta o možnostech využití sil a prostředků Armády ČR zlepšila. Po vzniku samostatné České republiky některé samosprávy nevěděly, že mohou armádu použít při vzniku mimořádné události. Toto se nejvíce projevilo při povodních v letech 1997 a 2002, kdy byla Armáda ČR řízena centrálně. Za posledních pár let se projevuje, že samosprávné celky znají metodiku vyžadování sil a prostředků Armády České republiky. Z úrovní krajů byly vyžadovány jednotky pro zajištění dekontaminace při likvidaci nakažené drůbeže. Také povodně v roce 2013 ukázaly, že i někteří starostové obcí vědí, že o tuto pomoc mohou požádat a využít jednotky v prospěch obce a občanů.

Na základě zákonné povinnosti jmenovat zástupce Armády ČR členem Bezpečnostní rady kraje, má kraj velkou výhodu, při řešení mimořádných událostí. Může mít okamžité odborné stanovisko, zda lze použít SaP AČR a jakým způsobem postupovat, aby jednotky mohly být poskytnuty co nejdříve. Obec tuto povinnost nemá, ale také této výhody může využít a jmenovat zástupce Armády ČR členem Bezpečnostní rady obce.

Za více jak dvacetiletou existenci Armáda ČR již několikrát ukázala, že je schopna pomoci při řešení mimořádné události. Zasahovala při největších katastrofách, které postihly naše území. Mezi největší nasazení patří pomoc při povodních. Armáda se vždy účastnila záchranných a likvidačních prací při povodních většího rozsahu a vždy byla hodnocena zástupci samosprávy i občany velmi kladně. Nejvíce viditelnou práci provádí při likvidačních pracích, kdy už samotná katastrofa ustoupila a je potřeba uklidit následky. V tomto období nezáleží na rychlosti nasazení, ale na velikosti a organizovanosti SaP AČR. Horší situace nastává, pokud je potřeba rychle nasadit vojáky na záchranné práce nebo přípravu na katastrofu. Pokud tato situace není známa několik dní dopředu, je problém zajistit dostatečné množství vojáků za krátký časový interval. Samozřejmě, pokud jde o nebezpečí z prodlení, může o nasazení rozhodnout velitel útvaru. V tomto případě se doba, která je potřebná k nasazení, výrazně zkracuje. Ale pokud velitel tuto žádost obdrží mimo pracovní dobu, není schopen nasadit SaP v několika hodinách.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ANTUŠÁK, Emil. *Krizový management: hrozby - krize - příležitosti*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2009. 395 s. ISBN 978-80-7357-488-8
2. BALABÁN, M., et al. *Kapitoly o bezpečnosti*. 2. vyd. Praha : Univerzita Karlova, 2010. 483 s. ISBN 978-80-246-1863-0.
3. *Bílá kniha o obraně*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - odbor komunikace a propagace, 2011. 167 s. ISBN 978-80-7278-564-3.
4. ČESKO. *Dohoda o plánované pomoci na vyžádání mezi Českou republikou, Ministerstvem vnitra – generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky a Českou republikou, Ministerstvem obrany – Generálním štábem Armády České republiky*. Praha, 2010, 7 s.
5. ČESKO. *Rámcová smlouva mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany o spolupráci v oblasti integrovaného záchranného system*. Praha, 2003, 7 s.
6. CHROBÁKOVÁ, E., et al. *Malá ilustrovaná encyklopedie: A-Ž*. Praha : Encyklopedický dům, 1999. 1213 s. ISBN 80-86044-12-2.
7. Kavan, Š., Dostál, J. a kol. *Dobrovolnictví a nestátní neziskové organizace při mimořádných událostech v podmínkách Jihočeského kraje*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2012. 69 s. ISBN 978-80-87472-41-5.
8. KOVAŘÍK, J. *15. ženijní záchranná brigáda*. Praha : Ministerstvo obrany – Agentura vojenských informací a služeb, 2005. 65 s. ISBN 80-7278-297-5.
9. KROUPA, Miroslav a ŘÍHA, Milan. *Integrovaný záchranný systém*. 2., aktual. vyd. Praha: Armex, 2006. 119 s. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 80-86795-35-7.
10. LANG, P. *Zóna 2013. A report*. 2013, roč. 2013, č. 4, s. 33-34. ISSN 1211-801X.
11. MARTÍNEK, B., et al. *Ochrana člověka za mimořádných událostí: příručka pro učitele základních a středních škol*. Vyd. 2., opr. a rozš. Praha: Ministerstvo vnitra, generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. 119 s. ISBN 80-86640-08-6.
12. PERNICA, Bohuslav. *Profesionalizace ozbrojených sil: trendy, teorie a zkušenosti*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2007. 247 s. ISBN 978-80-7278-381-6.

13. PROCHÁZKOVÁ, Dana. *Bezpečnost, krizové řízení a udržitelný rozvoj*. Vyd. 1. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2010. 248 s. ISBN 978-80-86723-97-6.
14. PROCHÁZKOVÁ, Dana, ŠESTÁK, Bedřich a POLÍVKA, Lubomír. *Odezva a obnova*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky, 2008. 139 s. ISBN 978-80-7251-279-9.
15. PRUDIL, L. *Krizová situace prověřila součinnost složek IZS*. 112. 2002, roč. 1, č. 4, s. 7-11. ISSN 1213-7057.
16. RICHTER, R. *Výkladový slovník krizového řízení*. Praha : MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 168 s. ISBN 978-80-86640-54-9.
17. ROSICKÁ, Z. *Možnosti využití Armády České republiky v integrovaném záchranném systému*. Brno : Universita obrany, 2006. 88 s. ISBN 80-7231-1344.
18. SKALSKÁ, Květoslava, HANUŠKA, Zdeněk a DUBSKÝ, Milan. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Vyd. 1. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. 55, 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
19. SMETANA, Marek, KRATOCHVÍLOVÁ, Dana a KRATOCHVÍLOVÁ, Danuše. *Havarijní plánování: varování, evakuace, poplachové plány, povodňové plány*. Vyd. 1. Brno: Computer Press, 2010. 166 s. ISBN 978-80-251-2989-0.
20. SOC MO. *Povodně 2013. A report*. 2013, roč. 2013, č. 8, s. 23-26. ISSN 1211-801X.
21. URBAN, Rudolf a BAKOŠ, Eduard. *Veřejná správa a její fungování v krizových situacích*. Vyd. 1. Brno: Univerzita obrany, 2009. 110 s. ISBN 978-80-7231-592-5.
22. *Vojenské a záchranné útvary – možnosti využití*. Praha : Ministerstvo obrany – Agentura vojenských informací a služeb, 2006. 71 s. ISBN 80-7278-369-6.

Elektronické zdroje

1. DVOŘÁK, J., NAVRÁTIL, J. *Účast AČR na likvidaci povodní velkého rozsahu*. [online]. Zlín: VII. ročník MEZINÁRODNÍ KONFERENCE MEDICÍNY KATASTROF, 2003 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: <http://www.egozlin.cz/upload.cs/e/e0c93244_0_dvorak_navratil_vvs_pv_vyskov_2003.pdf>.
2. *Slovník cizích slov* [online]. 2010 [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.slovník-cizich-slov.cz/?q=Anal%C3%BDza&typ=0>>.

3. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-09-10]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/struktura/default.htm>>.
4. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2014-01-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-vzdušnych-sil-86864/>>.
5. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2012 [cit. 2014-01-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/struktura/generalni-stab/velitelstvi-pozemnich-sil-86865/>>.
6. *Jindřichův Hradec* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-22]. Dostupný z WWW: <www.jh.cz/filemanager/files/file.php?file=97825>.
7. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-09-10]. Dostupný z WWW: <http://www.mocr.army.cz/images/id_5001_6000/5238/zprava.doc>.
8. *Vláda České republiky* [online]. 2009-2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/assets/ppov/brs/dokumenty/ustredni-poplachovy-plan-2011.pdf>>.
9. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/bezpecnostni-rada-statu-234869.aspx>>.
10. *Vláda České republiky* [online]. 2009-2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/ustredni-krizovy-stab-51792/>>.
11. *Ministerstvo životního prostředí České republiky* [online]. 2006-2013 [cit. 2013-12-23]. Dostupný z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/ppov/brs/pracovni-vybory/ustredni-krizovy-stab/ustredni-krizovy-stab-51792/>>.
12. *Hasičský záchranný sbor České republiky* [online]. 2010 [cit. 2014-03-02]. Dostupný z WWW: <<http://www.hzscr.cz/clanek/novy-zachranny-utvar-v-hlucine-575901.aspx>>.
13. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=742>>.
14. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=9501>>.
15. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=9564>>.

16. *Státní ústav radiační ochrany* [online]. 2013 [cit. 2013-12-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.suro.cz/cz/publikace/aktuality/havarijni-cviceni-201ezona-2013201c>>.
17. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2012 [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/vycvik-a-nasazeni/vycvik-vojsk/2010/cviceni-nakaza-2010-42632/>>.
18. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2012 [cit. 2014-01-22]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=14786>>.
19. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2014 [cit. 2014-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.mocr.army.cz/scripts/detail.php?id=51566>>.
20. *Armáda České republiky* [online]. 2004-2014 [cit. 2014-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?pgid=95>>.

SEZNAM ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
BRS	Bezpečnostní rada státu
DUO – DPos	Dozorčí Univerzity obrany – Dozorčí posádky
GŘ	Generální ředitelství
GŠ	Generální štáb
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JE	Jaderná elektrárna
KVV	Krajské vojenské velitelství
MO	Ministerstvo obrany
MV	Ministerstvo vnitra
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Aj.) – Severoatlantická aliance
NGŠ AČR	Náčelník Generálního štábu Armády České republiky
OD	Operační dozorčí
OPIS	Operační a informační středisko
OV	Operační velitelství
PČR	Policie České republiky
SOC MO	Stálé operační centrum Ministerstva obrany
SOD VP	Stálý operační dozorčí Vojenské policie
SSm SOC MO	Stálá směna stálého operačního centra Ministerstva obrany
SaP	Síly a prostředky
ÚKŠ	Ústřední krizový štáb
ÚPP	Ústřední poplachový plán
VÚ	Velitel útvaru
ZNGŠ – Ř SOC	Zástupce náčelníka Generálního štábu – Ředitel stálého operačního centra

SEZNAM OBRÁZKŮ, TABULEK A GRAFŮ

Seznam obrázků

- Obr. 1. Vyžádání sil a prostředků AČR, hrozí-li nebezpečí z prodlení, s. 31.
- Obr. 2. Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 219/1999 Sb., s. 32.
- Obr. 3. Vyžádání sil a prostředků AČR podle zákona č. 239/2000 Sb., s. 33.
- Obr. 4. Vyžádání sil a prostředků AČR na likvidační práce – ostatní pomoc, s. 34.
- Obr. 5. Vyžádání sil a prostředků AČR na likvidační práce – plánovaná pomoc na vyžádání, s. 35.
- Obr. 6. Vyžádání sil a prostředků AČR pro dekontaminaci osob a techniky, s. 36.
- Obr. 7. Vyžádání sil a prostředků AČR pro úkoly pořádkové služby PČR, s. 37.
- Obr. 8. Vyžádání sil a prostředků AČR na odstraňování jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky, s. 38.
- Obr. 9. Působnost záchranných praporů, s. 41.

Seznam tabulek

- Tab. 1. Působnost záchranných praporů, s. 41.
- Tab. 2. Počty osob v Armádě ČR, s. 54.

Seznam grafů

- Graf 1. Vývoj počtu vojáků v AČR, s. 53.
- Graf 2. Porovnání počtu vojáků-záchranářů v samostatných záchranných útvech, s. 54.
- Graf 3. Počet zásahů samostatných záchranných útvarů, s. 55.
- Graf 4. Počet využitých osob při zásazích samostatných záchranných útvarů, s. 56.
- Graf 5. Nejvyšší nasazení vojáků v jeden den, s. 56.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA I: Přehled sil a prostředků AČR vyčleněných ve prospěch integrovaného záchranného systému

PŘÍLOHA II: Speciální vojenská technika

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA I: PŘEHLED SIL A PROSTŘEDKŮ AČR VYČLENĚNÝCH VE PROSPĚCH INTEGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU

Odřady pro nouzové ubytování

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Rakovník Středočeský kraj	15. žb sizr samostatná záchranná rota Rakovník	Humanitární základna a stavební tým T/E	Převoz materiálu a vybudování nouzového tábora	Materiální základna humanitární pomoci s kapacitou 450 osob 30 osob	72 hodin Hotovost zabezpečit jedním odřadem. Střídání odřadů v hotovosti provádět dle interního harmonogramu AČR.
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb sizr samostatná záchranná rota Olomouc	Humanitární základna a stavební tým T/E	Převoz materiálu a vybudování nouzového tábora	Materiální základna humanitární pomoci s kapacitou 450 osob 30 osob	
Jindřichův Hradec Jihočeský kraj	4. brn 44. Imopr lehký motorizovaný prapor	Humanitární základna a stavební tým T/E	Převoz materiálu a vybudování nouzového tábora	Materiální základna humanitární pomoci s kapacitou 450 osob 30 osob	
Bučovice Jihomoravský kraj	7. mb 74. Imopr lehký motorizovaný prapor	Humanitární základna a stavební tým T/E	Převoz materiálu a vybudování nouzového tábora	Materiální základna humanitární pomoci s kapacitou 450 osob 30 osob	

Odřady pro evakuaci a humanitární pomoc

Dislokace- Obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Rakovník Středočeský kraj	15. žb sizr samostatná záchranná rota Rakovník	Odřad k evakuaci osob při povodních T/E	Evakuace osob ze zatopených oblastí	1x PTS 10, 1x tahač + podvalník, 1x velitelský automobil 5 osob	24 hodin Hotovost zabezpečit dvěma odřady. Střídání odřadů v hotovosti provádět dle interního harmonogramu AČR.
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb sizr samostatná záchranná rota Olomouc	Odřad k evakuaci osob při povodních T/E	Evakuace osob ze zatopených oblastí	1x PTS 10, 1x tahač + podvalník, 1x velitelský automobil 5 osob	
Bechyně Jihočeský kraj	15. žb 151. žpr ženijní prapor	Odřad k evakuaci osob při povodních T/E	Evakuace osob ze zatopených oblastí	1x PTS 10, 1x tahač + podvalník, 1x velitelský automobil 5 osob	
Jindřichův Hradec Jihočeský kraj	4. brn 44. Imopr lehký motorizovaný prapor	Odřad k převozu humanitární pomoci a nouzovému zásobování T/E	Převoz humanitární pomoci a zásobování, evakuace osob	1x automobil valník 10 osob	24 hodin, pokud k výzvě k vyražení dojde v pracovní den v době od 7,00 do 15,00 hodin (ve dnech pracovního klidu, včetně So a Ne bude stanoven čas k výjezdu po dohodě OPIS MV-GR HZS ČR se SOC MO).
Bučovice Jihomoravský kraj	7. mb 74. Imopr lehký motorizovaný prapor	Odřad k převozu humanitární pomoci a nouzovému zásobování T/E	Převoz humanitární pomoci a zásobování, evakuace osob	1x automobil valník 10 osob	

Odřady pro pomoc technikou

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Bechyně Jihočeský kraj	15. žb 151. žpr ženijní prapor	Vyprošťovací odřad T/E	Vyproštění vozidel při kalamitní situaci na komunikacích	1x vyprošť. T 72 + 1x tahač + podvalník, nebo 1x AV 15 T815 + 1x velitelský automobil 4 osoby	72 hodin Hotovost zabezpečit jedním odřadem. Střídání odřadů v hotovosti provádět dle interního harmonogramu AČR.
Rakovník Středočeský kraj	15. žb 152. žpr ženijní prapor	Vyprošťovací odřad T/E	Vyproštění vozidel při kalamitní situaci na komunikacích	1x vyprošť. T 72 + 1x tahač + podvalník, nebo 1x AV 15 T815 + 1x velitelský automobil 4 osoby	
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb 153. žpr ženijní prapor	Vyprošťovací odřad T/E	Vyproštění vozidel při kalamitní situaci na komunikacích	1x vyprošť. T 72 + 1x tahač + podvalník, nebo 1x AV 15 T815 + 1x velitelský automobil 4 osoby	

Odřady pro zabezpečování sjízdnosti

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Bechyně Jihočeský kraj	15. žb 151. žpr ženijní prapor	Odřad k zabezpeč. průjezdnosti na komunikacích a ve městech T/E	Zemní práce k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech	1x kolový nakladač KN, 1x tahač s podvalníkem, 2x automobil sklápěcí 5 osob	72 hodin Hotovost zabezpečit jedním odřadem. Střídání odřadů v hotovosti provádět dle interního harmonogramu AČR.
Rakovník Středočeský kraj	15. žb 152. žpr ženijní prapor	Odřad k zabezpeč. průjezdnosti na komunikacích a ve městech T/E	Zemní práce k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech	1x kolový nakladač KN, 1x tahač s podvalníkem, 2x automobil sklápěcí 5 osob	
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb 153. žpr ženijní prapor	Odřad k zabezpeč. průjezdnosti na komunikacích a ve městech T/E	Zemní práce k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech	1x kolový nakladač KN, 1x tahač s podvalníkem, 2x automobil sklápěcí 5 osob	
Rakovník Středočeský kraj	15. žb 152. žpr ženijní prapor	Odřad pro nouzové přemostění T/E	Přemostění komunikace do 20 m při rozsáhlých povodních	2x AM 50, 1x velitelský automobil 5 osob	24 hodin, pokud k výzvě k vyrazení dojde v pracovní den v době od 7,00 do 15,00 hodin (ve dnech pracovního klidu, včetně So a Ne bude stanoven čas k výjezdu po dohodě OPIS MV-GR HZS ČR se SOC MO).
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb 153. žpr ženijní prapor	Odřad pro nouzové přemostění T/E	Přemostění komunikace do 20 m při rozsáhlých povodních	2x AM 50, 1x velitelský automobil 5 osob	

Odřady pro terénní a zemní práce

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Bechyně Jihočeský kraj	15. žb 151. žpr ženijní prapor	Odřad k provádění zemních prací T/E	Zemní práce – rýhování, hloubení, navážka zeminy	1x autorypadlo UDS nebo nakladač, 1x buldozer; 1x tahač + podvalník; 1x automobil sklápěcí; 1x velitelský automobil 7 osob	24 hodin Hotovost zabezpečit jedním odřadem. Střídání odřadů v hotovosti provádět dle interního harmonogramu AČR.
Rakovník Středočeský kraj	15. žb 152. žpr ženijní prapor	Odřad k provádění zemních prací T/E	Zemní práce – rýhování, hloubení, navážka zeminy	1x autorypadlo UDS nebo nakladač, 1x buldozer; 1x tahač + podvalník; 1x automobil sklápěcí; 1x velitelský automobil 7 osob	
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb 153. žpr ženijní prapor	Odřad k provádění zemních prací T/E	Zemní práce – rýhování, hloubení, navážka zeminy	1x autorypadlo UDS nebo nakladač, 1x buldozer; 1x tahač + podvalník; 1x automobil sklápěcí; 1x velitelský automobil 7 osob	
Bechyně Jihočeský kraj	15. žb 151. žpr ženijní prapor	Odřad k provádění trhacích a demoličních prací T/E	Podpora provádění trhacích a demoličních prací při ledových povodních a jiné potřebě	1x velitelský automobil, 1 x hydraulický nakladač, rypadlo 6 osob	24 hodin, pokud k výzvě k vyrazení dojde v pracovní den v době od 7,00 do 15,00 hodin (ve dnech pracovního klidu, včetně So a Ne bude stanoven čas k výjezdu po dohodě OPIS MV- GR HZS ČR se SOC MO).

Odřady pro průzkum a detekci látek CBRN

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Hostivice- Břve Středočeský kraj	31. brchbo 314. CV ZHN	Letecká skupina radiačního průzkumu E	Podíl na provádění leteckého radiačního průzkumu (součinnost SÚJB)	Letecký gamaspektrometr IRIS od SÚJB (pozn. podmíněno zajištěním vrtulníku) 2 osoby	12 hodin
Praha Hlavní město Praha	24. zDL 24. základna dopravního letectva	Letecká skupina radiačního průzkumu T/E	Podřízenost: SOC MO Úkol: letecký radiační průzkum (součinnost SÚJB)	1x vrtulník Mi-17 3 osoby	12 hodin
Liberec Liberecký kraj	31. brchbo 31. brigáda radiační, chemické a biologické ochrany	Družstvo radiačního a chemického průzkumu T/E	Monitorování radiační a chemické situace z hlediska výskytu současných bojových otravných látek	1x průzkumné chemické vozidlo (BRDM 2 rch, nebo LAND ROVER RCH) 3 osoby	24 hodin (12 hodin pro ARMS)
Liberec Liberecký kraj	31. brchbo 31. brigáda radiační, chemické a biologické ochrany	Družstvo radiačního a chemického průzkumu T/E	Monitorování radiační a chemické situace z hlediska výskytu současných bojových otravných látek	1x průzkumné chemické vozidlo (BRDM 2 rch, nebo LAND ROVER RCH) 3 osoby	24 hodin (12 hodin pro ARMS)

Odřady pro dekontaminaci techniky

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Rakovník Středočeský kraj	15. žb sZR samostatná záchranná rota Rakovník	T-Dekontaminační odřad-technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek	2 x automobil chemický roztříkovací 1 x Linka L-82, 2 x nákl. automobil T-815 7 osob (pozn. velení + KRS viz dek.osob)	24 hodin Hotovost zabezpečit třemi odřady. Střídání odřadů v hotovosti provádět dle interního harmonogramu AČR.
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb sZR samostatná záchranná rota Olomouc	T-Dekontaminační odřad-technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek	2 x automobil chemický roztříkovací , 1 x Linka L-82, 2 x nákl. automobil T-815 7 osob (pozn. velení + KRS viz dek.osob)	
Liberec Liberecký kraj	31. brchbo 311. prapor radiační, chemické a biologické ochrany	T-Dekontaminační odřad-technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek	2 x automobil chemický roztříkovací ACHR 90, 1 x Linka L-82, 2 x nákl. automobil T-815 7 osob (pozn. velení + KRS viz dek.osob)	
Liberec Liberecký kraj	31. brchbo 312. prapor radiační, chemické a biologické ochrany	T-Dekontaminační odřad-technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek	2 x automobil chemický roztříkovací ACHR 90, 1 x Linka L-82, 2 x nákl. automobil T-815 7 osob (pozn. velení + KRS viz dek.osob)	
Jindřichův Hradec Jihočeský kraj	4. brn 44. Imopr lehký motorizovaný prapor	T-Dekontaminační odřad-technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek	1 x automobil chemický roztříkovací ACHR 90, 1x vozidlo ARS- 12M1 x Linka L-82, 2 x nákl. automobil T-815 7 osob (pozn. velení + KRS viz dek.osob)	
Bučovice Jihomoravský kraj	7. mb 74. Imopr lehký motorizovaný prapor	T-Dekontaminační odřad-technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek	1 x automobil chemický roztříkovací ACHR 90, 1x vozidlo ARS-12M 1 x Linka L-82, 2 x nákl. automobil T-815 7 osob (pozn. velení + KRS viz dek.osob)	

Odřady pro dekontaminaci osob

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Rakovník Středočeský kraj	15. žb sZR samostatná záchranná rota Rakovník	O-Dekontaminační odřad-osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek	1 x automobil chemický rozstříkovací, 1 x velitelský automobil, 1 x souprava dekontaminace osob SDO, 3 x T 815, 1 x UAZ 469 CH	24 hodin Hotovost zabezpečit třemi odřady. Střídání odřadů v hotovosti provádět dle interního harmonogramu AČR.
Olomouc Olomoucký kraj	15. žb sZR samostatná záchranná rota Olomouc	O-Dekontaminační odřad-osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek	11 osob + 1 velitel (velení je společné pro dekontaminaci osob i techniky, odřad celkem 19 osob).	
Liberec Liberecký kraj	31. brchbo 311. prapor radiální, chemické a biologické ochrany	O-Dekontaminační odřad-osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek	1 x ACHR 90, 1 x souprava dekontaminace osob SDO, 2 x T 815, 1x LAND ROVER RCH nebo UAZ 469 CH 12 osob +1 velitel (velení je společné pro dekontaminaci osob i techniky, odřad celkem 20 osob)	
Liberec Liberecký kraj	31. brchbo 312. prapor radiální, chemické a biologické ochrany	O-Dekontaminační odřad-osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek	1 x ACHR 90, 1 x souprava dekontaminace osob SDO, 2 x T 815, 1x LAND ROVER RCH nebo UAZ 469 CH 12 osob +1 velitel (velení je společné pro dekontaminaci osob i techniky, odřad celkem 20 osob)	
Jindřichův Hradec Jihočeský kraj	4. brn 44. Imopr lehký motorizovaný prapor	O-Dekontaminační odřad-osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek	1 x vozidlo ARS-12M, 1 x souprava dekontaminace osob SDO, 2 x T 815, 1x UAZ 469 CH 12 osob +1 velitel (velení je společné pro dekontaminaci osob i techniky, odřad celkem 20 osob)	
Bučovice Jihomoravský kraj	7. mb 74. Imopr lehký motorizovaný prapor	O-Dekontaminační odřad-osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek	1 x ACHR 90, 1 x souprava dekontaminace osob SDO, 2 x T 815, 1x UAZ 469 CH 12 osob +1 velitel (velení je společné pro dekontaminaci osob i techniky, odřad celkem 20 osob)	

Letecké síly a prostředky pro záchranné práce

Dislokace- obec kraj	Odřad vyčleňuje Odřad cvičí a zabezpečuje	Název odřadu - kód typu zdroje	Základní schopnost odřadu- slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Časová kalkulace pohotovosti k výjezdu
Praha Hlavní město Praha	24. zDL 24. základna dopravního letectva	Posádka vrtulníku v pohotovosti SAR T/E	Záchrana a evakuace osob, průzkum místa události, přeprava záchranných týmů IZS	1 x vrtulník SAR W-3A Sokol (Mi-17) vyčleněný k zabezpečení letecké pátrací a záchranné služby Posádka: 3 osoby + 2 palubní záchranáři	10 min - den 20 min - noc
Náměšť nad Oslavou Kraj Vysočina	22. zL 22. základna letectva	Posádka vrtulníku v pohotovosti SAR T/E	Podřízenost: RCC Úkol: činnost AČR ve prospěch IZS, záchrana osob v ohrožení	1 x vrtulník SAR Mi-24/35 vyčleněný k zabezpečení letecké pátrací a záchranné služby Posádka: 3 osoby + 1 palubní záchranář	10 min - den 20 min - noc
Přerov Olomoucký kraj	23. zVrL 23. základna vrtulníkového letectva	Nenadálé úkoly – plnění úkolů ve prospěch IZS T/E	Záchrana osob z postižených oblastí, přeprava osob a materiálu, vzdušný průzkum Podřízenost: SOC MO	1 x Mi 17 /171Š s palubním jeřábem LPG 150 s nosností do 150 kg. Celková přepravní kapacita 1 vrtulníku - 20 osob bez výstroje, nebo 4 tuny nákladu v kabině, nebo 3 tuny nákladu v podvěsu pod vrtulníkem. Vytrvalost letu je 100 min bez přídavné nádrže a 150 minut s přídavnou nádrží v kabině. Posádka: 3 osoby + 1 palubní záchranář	6 hodin
Praha Hlavní město Praha	24. zDL 24. základna dopravního letectva	Letecká přeprava humanitární pomoci T/E	Přeprava záchranných týmů, přeprava osob a materiálu.	2 x A-319CJ Přepravní kapacita 100/44 VIP/ verze MEDEVAC 2xPTU (Patient Transport Unit) +4 lehátka pro lehce zraněné. Dolet 3700 km nebo 8890 km dle verze. 4 x C-295M přepravní kapacita 70 osob / 45 výsadkářů / 24 ležících pacientů + 4 osoby zdravotnický doprovod nebo 9,5 t nákladu. Dolet 1555km s max. užitečným zatížením / 4620km prázdný. Možná přeprava kontejnerů LD2, LD3, případně 5 standardních palet 463L (rozměr 2,23 x 2,74 m).	Po předběžném vyžádání.
Praha Hlavní město Praha	24. zDL 24. základna dopravního letectva	Letecká evakuace osob ze zahraničí T/E	Zabezpečení letecké evakuace osob ze zahraničí.		

PŘÍLOHA II: SPECIÁLNÍ VOJENSKÁ TECHNIKA

Zabezpečovací technika:⁹¹

Vyprošťovací pásové vozidlo (VPV)

Vyprošťovací pásové vozidlo (VPV) bylo vyvinuto v 80. letech ve Výzkumném vývojovém ústavu ZŤS v Martině a od roku 1984 bylo vyráběno v ZŤS s. p. Detva. Jedná se o speciální obojživelné pancéřované vozidlo postavené na upraveném podvozku BVP, vyznačující se vysokou schopností manévrů a dobrou průchodností v terénu.

Zásahové vozidlo TATRA 815 8x8 VVN

Zásahové vozidlo TATRA 815 8x8 VVN je určeno k odstraňování následků ekologických katastrof, provozních havárií průmyslových zařízení, živelních pohrom. Při použití speciálních prostředků, kterými je vozidlo vybaveno, lze provádět také záchranu lidských životů a majetku.

Univerzální dokončovací stroj UDS 114a

Univerzální dokončovací stroj UDS 114a patří do skupiny speciálních ženijních strojů. Je určen k provádění nejrůznějších ženijních prací, zejména k budování obranných postavení jednotek v terénu, spojovacích zákopů, velitelsko-pozorovacích stanovišť.

⁹¹ *Armáda České republiky* [online]. 2004-2014 [cit. 2014-03-09]. Dostupný z WWW: <<http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?pgid=95>>.

Kolový nakladač KN-251

Kolový nakladač KN-251 je speciální dvounápravové vozidlo s univerzálním použitím. Je určeno k provádění nejrůznějších ženijních prací, např. k budování postavení jednotek v obraně, velitelsko-pozorovacích stanovišť a k nejrůznějším úpravám terénu.

Automobil mostní AM-50

Automobil mostní AM-50 je kolové speciální vozidlo, vybavené podpěrou, pokládacím a buldozerovým zařízením. Speciální nástavba je namontována na podvozku T-815 8x8. Je určen k přemostování překážek o šířce 10 až 12,5 m a to mostem o jednom poli, dále ke stavbě mostu o více polích (max. 8 polí) a pro přemostění překážky širší než 12,5 m.

Pásový obojživelný transportér PTS-10

Pásový obojživelný transportér PTS-10 je určen pro přepravu dělostřelectva, pásových a kolových tahačů, obrněných transportérů, automobilů a osob při překonávání vodních toků.

Hasící vozidlo SPOT-55

SPOT-55 je speciální hasící vozidlo na pásovém podvozku tanku T-55 vyráběné ve VOP-025 Nový Jičín. Je určeno k likvidaci všech druhů požárů ve složitých terénních podmínkách a průmyslových aglomeracích (např. lesy, elektrárny, ropné rafinérie, plynovody, povrchové doly apod.).